

Møteinnkalling

Til: Instituttstyret

Kopi til: Instituttledelsen ved ILU

Om: Styremøte ved Institutt for lærerutdanning

Møtetid: Torsdag 14.12.2023
kl. 09.00-14.00

Møtested: Kalvskinnet E.C. Dahls gate 10 3. etasje
[Møterom 302 Valentine Smith](#)

Eksterne styremedlemmer:

Arve Thorshaug (styreleder), rektor, Nesheim skole, Levanger
Kristin Bratberg Røe, rektor, Blussuvoll skole, Trondheim

Styremedlem, studentrepresentanter:

Siver Ekmann
Herman Nesse

Styremedlem, representanter fra fast vitenskapelig ansatte:

Unni Eikeseth
Jørgen Klein
Camilla Stabel Jørgensen

Styremedlem, representant fra midlertidig vitenskapelig ansatte:

Sanna Ørsjødal Brattland

Styremedlem, representant fra teknisk-administrativt ansatte:

Birgitte Lauvstad

Fra instituttledelse og -administrasjon:

Ingfrid Thowsen, Ola Harstad, Ruth Grüters, Øystein Wormdal, Charlotte Gaertner,
Dennis Gudim, Oddveig Storstad (ILU 33/23), Anita I. Brækken (protokollfører)

Meldt forfall:

Mari Nygård, representant fra fast vitenskapelig ansatte
Sunniva Saksvik, representant fra teknisk-administrativt ansatte

Postadresse

Institutt for lærerutdanning,
NTNU

7491 Trondheim
Norway

Org.nr. 974 767 880

postmottak@su.ntnu.no
www.ntnu.no/ilu

Besøksadresse

Sverres gate 12

Telefon

+47 73590400

Saksbehandler

Anita I. Brækken

anita.brakken@ntnu.no
Mobil 932 65 763

Godkjenning av **innkalling** og saker til eventuelt.

DISKUSJONSSAK

Tidsramme kl. 09.00-09.20

ILU 29/23

Status for gjennomføring av årsplan 2023

Hensikt: Vi nærmer oss årsslutt og styret får en statusoppdatering på gjennomføring av årsplanen for inneværende år.

Vedlegg:

- Saksnotat inkl. vedlegg

VEDTAKSSAK

Tidsramme kl. 09.20-10.35

ILU 30/23

Periodeplan 2024–2027

Hensikt: Styret vedtar periodeplan for ILU for 2024–2027.

Vedlegg:

- Saksnotat med vedlegg

DISKUSJONSSAK

Tidsramme kl. 10.45–11.30

ILU 31/23

Virksomhetsstyring og økonomi

Hensikt: Vi følger opp diskusjonen fra forrige styremøte. Interne frister er endret, årshjulsak om budsjett 2024 utgår og erstattes med diskusjon om virksomhetsstyringen neste år og i langtidsperioden.

Vedlegg:

- Saksnotat

VEDTAKSSAK

Tidsramme kl. 12.50–13.45

ILU 32/23

Kvalitetsmelding for utdanning 2022/2023 og langsiktig studieporteføljeutvikling

Hensikt: Ifølge styringsreglementet skal styret behandle studiekvalitet, emneportefølje og studieprogram. Saken bygger på sak ILU 19/23.

Vedlegg:

- Saksnotat med vedlegg

ORIENTERINGSSAKER

*Tidsramme kl. 11.30–12.00 og
kl. 13.45–13.55*

ILU 33/23

Orientering om virksomheten

Hensikt: Instituttledelsen m.fl. orienterer om aktuelle saker og nyheter.

- International Civic and Citizenship Education Study 2022 (ICCS 2022):
Nedgang i norske elevers demokratikunnskaper.
 - o Styret får en presentasjon av resultatene ved Oddveig Storstad
(nasjonal forskningskoordinator)
- Opptaksrammer studieåret 2024/2025
- Merittert underviser
- Podcast *Lærersnakk og forskningsformidling*
- Resultat PISA

VEDTAKSSAK

ILU 34/23

Protokoll fra styrets møte 14. desember

Forslag til vedtak:

- «Instituttstyret vedtar protokoll fra møtet 14. desember 2023.»

Eventuelt

Tidsramme inkl. protokoll er
kl. 13.55–14.00

Vi tar forbehold om endringer i tidsplanen.

Instituttstyret ILU

Sak ILU 29/23 Status for gjennomføring av årsplan 2023

Hensikt: Vi nærmer oss slutten av kalenderåret. Denne saken gir styret en statusrapport for arbeidet med målene i årsplanen for 2023. Instituttleder tar innspillene fra styret med i det videre arbeidet.

Innledning

ILUs [årsplan for 2023](#) ble vedtatt i instituttstyret 15. desember 2022. Instituttet la fram en midtveisevaluering for arbeidet med målene i årsplanen for styret i juni (ILU 11/23). I årshjulet for styrets arbeid er status for gjennomføring av årsplanen lagt til novembermøtet. På grunn av at andre saker måtte få større oppmerksomhet, valgte instituttleder å forskyve statusgjennomgangen til desembermøtet. Rapporteringen utgjør også et grunnlag for arbeidet med periodeplanen som fra 2024 erstatter de tidligere årsplanene.

Instituttleders overordnede vurdering er at ILU arbeider godt med målene i årsplanen. Virkemidler og tiltak er i all hovedsak satt i gang eller slutført. For en del av virkemidlene betyr det at arbeidet fortsetter i 2024.

Under følger de tre kapitlene i årsplanen i sin helhet, med en kort evaluering av virkemidlene for hvert av de elleve målene i planen. I kolonne virkemidler er beskrivelsene markert i grønt (=ferdigstilt) og gult (=arbeidet er i gang).

Vedlegg:

- Status for gjennomføring av årsplan for 2023

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@su.ntnu.no www.ntnu.no/ilu	Sverres gate 12	+47 73590400	Anita I. Brækken anita.brakken@ntnu.no

Adresser korrespondanse til saksbehandlerne. Husk å oppgi referanse.

Årsplan ILU 2023 – med vurdering av status på slutten av året

Kapittel 1 Utdanning – mål

Innen utdanningsområdet vil vi i 2023 arbeide særlig med å heve kvaliteten i studieprogrammene og -porteføljen, videreutvikle kvaliteten i praksis, legge bedre til rette for studentmobilitet og styrke mangfold og likeverd i utdanningene våre. Alle målene og noen virkemidler viderefører arbeidet vi har gjort i 2022, men vi setter også i gang nye aktiviteter.

Oppfølgingen av den periodiske evalueringen av grunnskolelærerutdanningene vil være viktig i 2023. Evalueringspanelet trekker blant annet fram integrasjon og sammenheng mellom fag, PEL og praksis og opplæringen i vitenskapsteori og metode som to sentrale utviklingsområder. I dette inngår også å videreføre arbeidet med å styrke kvaliteten i praksis.

Internasjonalisering og studentmobilitet er stadig prioritert i ILUs årsplan. Studentene opplever at det er vanskelig å finne fag ved utvekslingsinstitusjonen som kan passe inn i utdanningene våre og etterspør bedre tilrettelegging. Vi ønsker å etablere flere samarbeidsavtaler og å synliggjøre hvilke kompetanser økt studentmobilitet kan tilføre våre uteksaminerte kandidater.

Nasjonalt står lærerutdanningene og læreryrket overfor store utfordring knyttet til omdømme og rekruttering. Også hos oss var det færre søkere til lærerutdanningene i 2022, og det er en særlig utfordring å tiltrekke menn og studenter med minoritetsbakgrunn til utdanningene våre. Å skape inkluderende og engasjerende læringsmiljø hvor studentene kan utvikle sin identitet og faglighet er også viktig i studentrekrutteringen.

Mål 1.1: ILU skal videreutvikle kvalitet i studieprogram og -portefølje og styrke tilbudet om livslang læring

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Utforme og iverksette handlingsplan for oppfølgingen av den periodiske evalueringen av MGLU.	Nestleder for utdanning Studieprogramledere MGLU	Vi har fortsatt arbeidet som er beskrevet i midtveisevalueringen.
Utvikle og prøve ut arbeidsformer og samarbeidsarenaer som legger til rette for tverrfaglige, innovasjons- og praksisrettede masterprosjekter i alle studieprogram.	Nestleder for utdanning Innovasjonsleder Studieprogramledere Fagkoordinatorer Studenttillitsvalgte (ITV/LTV)	Arbeidet følger opp innspillene fra midtveisevalueringen og videreføres i neste periode.
Videreutvikle veilederforum ved ILU som arena for å ivareta kvalitet i veiledning og	Nestleder for utdanning Studieprogramledere Fagkoordinatorer	Fagkoordinatorforumet har funnet sin form

vurdering av masteroppgaver i spesifikke studieprogram og på tvers av fag.		som diskusjonsarena for syklus 2.
Utvikle profesjonsdelen av lektorutdanningene, blant annet gjennom oppfølging av NOKUTs evaluering av lektorutdanningene.	Nestleder for utdanning Studiekvalitetsleder LTV	Profesjonsdelen er endret slik at studentene vil oppleve større grad av helhet og sammenheng.
Videreutvikle EVU-virksomheten som en tydelig del av kjernevirksomheten og styrke ILUs rolle som samarbeidspartner i skolens utviklingsarbeid. Videreutvikle og utvide ILUs DEKOM-modell til å gjelde kompetanseløftet. Arrangere en DEKOM-konferanse for å dele erfaringer /det doble formålet.	Nestleder for utdanning Koordinator for EVU Matematikkssenteret Skrivesenteret	Videreutviklingen av EVU-virksomheten fortsetter i neste periode. I november arrangerte vi en hel dag med presentasjoner fra dekomprosjekter, innlegg fra statsforvalteren og workshop med utviklingspartnerne.

Mål 1.2: ILU skal videreutvikle faglig og administrativ kvalitet i praksis

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Utvikle verktøy og arbeidsmåter som bidrar til å samordne administrative prosesser og reduserer sårbarheten i praksisadministrasjonen.	Nestleder for utdanning Administrativ leder for praksis Faglig leder for praksis	Praksisweb 2.0 er klar for testing etter jul.
Utarbeide et felles evalueringsverktøy for praksis for alle studieprogram ved ILU som har praksis.	Faglig leder for praksis Praksisutvalget Tillitsvalgte og student-representanter	Videreføres i periodeplanen for å kunne forankres hos de nye faggruppeliderne.
Inngå flere langsiktige avtaler med institusjoner i praksisfeltet for bachelorutdanningen i arkiv- og samlingsforvaltning.	Nestleder utdanning Studieprogramleder	Vi har et godt samarbeid med arkiv, museer og dokumentasjonsforvaltningsavdelinger i Trøndelag per i dag. Vi har også ansatte som er med i forskningsgruppen MUSEAL, der representanter fra regionens museer

		også er med, slik at samarbeidet dreier seg om mye mer enn akkurat studentpraksis.
Revidere emneplanene i praksis for å styrke progresjonen og tydeliggjøre sammenhengen mellom praksis- og campusundervisning, blant annet som ledd i oppfølgingen av den periodiske evalueringen av MGLU.	Studieprogramledere Faglig leder for praksis Emneansvarlige for praksis	Revideringen har blitt gjennomført - for første gang også sammen praksislærerne. Progresjonen i praksis er tydelig skrevet inn i planene.
Evaluere og videreutvikle kompetanseutviklingstiltak for nye praksislærere og oppfølgingslærere.	Faglig leder for praksis Praksisutvalg Oppfølgingslærerkontakter (OLKer)	Vi har revidert retningslinjene for OLKene, og deres rolle vil få større betydning for dette arbeidet framover.

Mål 1.3: ILU skal arbeide med NTNUs handlingsplan for internasjonalisering og mobilitet i program og prioritere utvekslingsmuligheter for studenter ved ILU

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Etablere flere utvekslingsmuligheter for studenter ved ILU og utforme emnepakker for ulike fagretninger.	Nestleder for utdanning Leder for internasjonalt forum Fagseksjonsledere	Jf. midtveisevalueringen; arbeidet videreføres i periodeplanen
Styrke porteføljen av emner tilgjengelig for innreisende lærerstudenter og utvikle støttende strukturer for tilreisende studenter.	Nestleder for utdanning Leder for internasjonalt forum Fagseksjonsledere Administrativ leder for praksis	Jf. midtveisevalueringen; i høst fikk vi også praksisplasser på en av de nye universitetsskolene til Erasmusstudenter som ønsket det.

Mål 1.4: ILU skal jobbe for likeverd, mangfold og inkludering i alle studieprogram

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Videreutvikle ansattes profesjonsfaglige kunnskaper om flerkulturalitet, mangfold og inkludering.	Ledergruppa Forum for likeverd, inkludering og mangfold	Dette arbeidet fortsetter i neste periode.
Videreføre og sette i verk nye målrettede og langsiktige tiltak for å styrke rekrutteringen og ivaretagelsen av menn og studenter med minoritetsbakgrunn til lærerutdanningene.	Ledergruppa Studieprogramledere Rekrutteringsgruppen	Vi har noen tiltak som fortsetter, jf. midtveisevalueringen. Utdanningsutvalget har dessuten startet diskusjonen om rekruttering av studenter med minoritetsbakgrunn, som vil fortsette i neste periode.

Kapittel 2 Forskning og innovasjon – mål

Forskningen ved ILU hviler på forskernes akademiske frihet. Derfor har vi også et mangfold av forskningsgrupper, hvis egenart og aktivitet er avgjørende viktig. Innenfor dette mangfoldet finnes det også et betydelig spisspotensial, bestående av forskning av høy kvalitet som hevder seg nasjonalt og internasjonalt – ikke minst gjennom tilslag på eksterne midler som blant annet gjør det mulig å bygge fagmiljøer, rekruttere Ph.d.-kandidater og utvikle fagfelt, så vel som den enkeltes karriere. Årsplanen innebærer en målrettet satsning på denne delen av forskningsmangfoldet, med mål om å videreutvikle vår sterke forskningskultur.

Et viktig element i forskningskulturen er Ph.d.-utdanningen og Ph.d.-kandidatene. Etter at det både har blitt gjennomført en ekstern evaluering av Ph.d.-programmet, og en intern evaluering av Ph.d.-emnene ved vår fagretning, er det ILUs mål å fortsette arbeidet med å heve kvaliteten i forskerutdanningen. I 2023 blir det spesielt viktig å følge opp evalueringene som et ledd i å utvikle Ph.d.-emnene vi tilbyr, og målet er at vi har revidert emneporteføljen høsten 2024.

Noe av grunnen til at vi har en sterk forskningskultur ved ILU, er at forskerne er innovative, nysgjerrige og nyskapende. Dette kommer ofte til uttrykk i samarbeid med eksterne partnere, enten dette måtte være skoler, organisasjoner eller museer. Årsplanen innebærer en satsning på ILUs bidrag til innovasjon i offentlig sektor, blant annet gjennom arbeidet med innovasjonsmidler til ansatte.

Mål 2.1. Vi skal videreutvikle den sterke forskningskulturen ved ILU

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Igangsette arbeidet med ordning for søkbare midler til forskningsgrupper som deltar og hevder seg på eksterne søknadsarenaer med sterk konkurranse.	Nestleder for forskning	Pilot gjennomført H23. 14 søknader, stor bredde.
Gjennomføre flere søknadsworkshoper i forbindelse med eksterne utlysinger.	Nestleder for forskning, forskningsgrupper	Virkemidlet har i stor grad blitt erstattet av kompetanseheving inn mot HEU for ledergruppen (heller enn for søkere).
Systematisere informasjonsflyten omkring utlysninger og andre muligheter til forskningsgrupper.	Nestleder for forskning	ILU bruker kommunikasjon med forskningsgruppelidere og aktuelle søkere mer systematisk.
Igangsette strategisk diskusjon om dosentløpet, og undersøke muligheter for å tilby ansatte som arbeider mot førstelektorkompetanse et tydeligere tilbud.	Nestleder for forskning, Fagseksjoner og sentre	Diskutert i FU og utvidet samarbeid med sentrenes førstelektorprogram. Opprettet mentorressurs/førstelinjekontakt som ansatte kan henvende seg til.

Inkludere studenter i forskningsgruppers arbeid i hele utdanningsløpet.	Forskningsgrupper	Systematisering er utfordrende. Tas videre i periodeplanen.
Igangsette diskusjon om muligheter og utfordringer med forskningstematiske satsninger.	Nestleder for forskning	Diskusjon i FU, muligheter og utfordringer. Fellesskap er åpenbar kandidat. Finnes potensial for flere andre i tillegg. Tas videre i periodeplanarbeidet.

Mål 2.2. Vi skal heve kvaliteten i forskerutdanningen

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Undersøke muligheter for langsiktige og stabile samarbeidsavtaler med andre universiteter.	Ph.d.-utvalget	Har undersøkt, men ikke inngått.
Videreutvikle emneporteføljen som oppfølging av intern og ekstern evaluering.	Nestleder for forskning	Forsinket grunnet kapasitet i phd-admin. Tas videre i periodeplanarbeidet.
Videreutvikle instituttets oppfølgingsarbeid av aktive kandidater i forbindelse med fremdriftsrapportering.	Nestleder for forskning	Vi har hatt det på radaren, og satt søkelys på forhold mellom phd-utvalgets oppfølgingsarbeid og fremdriftsrapportering.
Utvikle samlet informasjonsside på ILUs wiki om Ph.d.-kandidaters rettigheter og plikter.	Ph.d.-administrasjonen	Godt i gang, nært ferdigstilt.

Mål 2.3. Vi skal videreutvikle ILUs innovasjonskultur, med særlig orientering mot våre eksterne partnere.

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Pilotere ordning for søkbare innovasjonsmidler for ILU-ansatte.	Nestleder for forskning, innovasjonsleder	Diskusjon og vurdering i gang, utfordrende i lys av økonomi. Blir med over i periodeplan.
Vurdere instituttinterne innovasjonsstipend for master- og Ph.d.-kandidater, som samkjøres med NTNUs utlysning.	Nestleder for forskning, innovasjonsleder	Diskusjon og vurdering i gang, utfordrende i lys av økonomi. Blir med over i periodeplan.

Videreutvikle informasjonsarbeidet om NTNUs politikk for immaterielle rettigheter og åpen vitenskap.	Innovasjonsleder	Det har stått sentralt i innovasjonslederens arbeid, og vil fortsatt gjøre det.
Vi utvider satsningen med to nye universitetsskoler, og arbeider i den forbindelse med å systematisere og spre erfaringer fra Universitetsskolesamarbeidet.	Innovasjonsleder	Nye universitetsskoler er på plass, og ILU har utgitt vitenskapelig antologi fra samskapt Fou-prosjekt. Ny antologi er under planlegging.

Kapittel 3 Organisasjon, infrastruktur og arbeidsmiljø – mål

Institutt for lærerutdanning er samlokalisert på Kalvskinnet som en attraktiv campus midt i byen. Studenter, ikke kun fra ILU, bruker Kalvskinnet aktivt, noe som både er positivt og har sine utfordringer. Siden fusjonen har antall ansatte ved ILU vokst betydelig. Dette har medført et behov for nye kontorarealer. Vi er i dag plassert i syv forskjellige bygg på Kalvskinnet. Det er aldri laget en helhetlig plan som ivaretar ILUs behov på Kalvskinnet. I 2023 vil dette være et viktig prosjekt som skal gjennomføres i samarbeid med Eiendomsavdelingen. Målet er at alle ansatte og studenter skal oppleve Kalvskinnet som et godt sted å være.

Vi skal tiltrekke oss kandidater og sikre at de best kvalifiserte takker ja. Ansatte skal få tilbud om kompetanseutvikling, ha fleksibilitet i arbeidshverdagen og god tilhørighet til arbeidsmiljøet. Ligestilling, kjønnsbalanse, likeverd, inkludering og mangfold skal stå sentralt i arbeidet.

God infrastruktur er avgjørende for utdanning og forskning. ILU skal fortsatt være en pådriver for å styrke tjenester og prosesser som støtter kjernevirksomheten.

I tråd med NTNUs miljøutviklingsplan 2020-2030 skal ILU finne konkrete områder hvor vi kan bidra til at FNs bærekraftsmål nås.

Mål 3.1: ILU skal praktisere inkluderende medvirkningsprosesser, styrke kultur for medvirkning og videreutvikle arbeidsmiljø og lederkompetanse

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Vurdere og prøve ut flere felles møtearenaer på ILU for erfaringsdeling og samarbeid på tvers av områder.	Ledergruppa	Administrasjonen går gjennom og etablerer andre møtearenaer ifm. organisasjonsutviklingsprosjektet. Utvidet lederseminar har endret form, hyppighet og sammensetning.
Kartlegge erfaringer og spørsmål knyttet til likeverd, inkludering og mangfold ved ILU for å fremskaffe kunnskap om hvilke tiltak som trengs og lage en plan for hvordan de kan bli gjennomført.	Forum for likeverd, inkludering og mangfold	Rapport fra spørreundersøkelse levert i november 2023
Arrangere norskkurs, språkkafé eller lignende med norske studenter/ansatte og innreisende studenter/ansatte.	Nestleder utdanning Faglig leder praksis Leder for internasjonalisering	Tiltaket har ikke blitt satt i gang. Vi har derimot videreutviklet SKRIVESNAKK hvor masterstudenter, ansatte fra norsk, skrivesenteret og biblioteket samarbeider om å gi spesielt studenter med minoritetsbakgrunn veiledning i tekstskriving. Men tilbudet er åpent for alle.

Evaluere og vurdere eventuell videreføring av forum for likeverd, inkludering og mangfold etter gjennomført piloteringsperiode i 2023.	Instituttleder	Aktivitetsrapport levert i november 2023. Instituttleder vurderer at forumet videreføres og at mandatet revideres og tydeliggjøres
--	----------------	--

Mål 3.2: ILU skal utvikle et åpent, inkluderende og bærekraftig campusmiljø

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
I samarbeid med Eiendomsavdelingen utarbeide en helhetlig plan for ILU på campus Kalvskinnnet, som ivaretar behovene til instituttets fagmiljø og studenter. For eksempel: <ul style="list-style-type: none"> - Vurdere hvordan alle fagseksjoner i større grad kan samles. - Fysisk synliggjøring av de nasjonale sentrene - Arbeide for å etablere identitetsareal for studenter på ILU. - Skape funksjonelle og gode uteområder for ansatte og studenter som en del av campus. - Identifisere mulige areal for å etablere fagsenter for emerituser. 	Instituttleder Kontorsjef Eiendomsavdelingen	Eiendomsavdelingen har gjennomført kartlegging med alle enheter som ønsker det. Mulige modeller skal legges fram for styringsgruppen i helhetlig plan Kalvskinnnet. Arbeidet fortsetter i 2024.
Sette ansattes digitale kompetanse og behov for opplæring og støtte på agendaen.	Ledergruppa	Forslag til moduler i Uniped er spilt inn rettet mot PfdK og KI. Behov følges opp i medarbeidersamtaler og plan for karriereutvikling
Være en aktiv og synlig deltaker på flere arenaer, og bidra med viktige perspektiver fra instituttnivået i utviklingen av digitale verktøy, tjenester og arbeidsprosesser ved SU og NTNU.	Instituttleder Kontorsjef	Pågår og vil pågå. Bl.a. deltar ILU med prosessrådgivere i NTNU Sak og vi er delaktige utvikling av campus Kalvskinnnet.
Kartlegge, digitalisere og automatisere arbeidsprosesser for å frigjøre administrative ressurser til utviklingsarbeid.	Kontorsjef	Arbeidet er i gang og videreføres i 2024

Mål 3.3: ILU skal redusere klimaavtrykk og være en arena for bærekraftig praksis

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Utforme retningslinjer og iverksette tiltak for å oppnå målene i NTNUs Miljøutviklingsplan 2020–2030, med særlig vekt på reduksjon av CO2-utslipp ved reise/transport og hvordan vi sikrer bærekraftige innkjøp.	Instituttleder Kontorsjef	Følges opp i periodeplan 2024-27 og ivaretas delvis gjennom revidert policy for reiser og innkjøp ved ILU.

Mål 3.4: ILU skal utvikle egen organisasjon gjennom gode verktøy og effektiv ressursutnyttelse som støtter opp om realisering av langsiktige mål. ILU skal være en pådriver for å utvikle og styrke administrative tjenester og prosesser for å støtte instituttets kjernevirksomhet

Virkemidler	Oppfølgingsansvarlig	Status desember 2023
Implementere og videreutvikle ny organisering av administrasjonen ved ILU på bakgrunn av organisasjonsutviklingsprosjekt i 2022.	Instituttleder Kontorsjef og ansatte i administrasjonen	To nye faggrupeledere er ansatt. Omorganisering i faggrupper er gjort, og fysisk flytting/kontorendringer er gjennomført slik at faggrupper er samlet.
Opprette og videreutvikle wikiside for å styrke internkommunikasjon og synliggjøre medvirkningsorgan og representasjon.	Kontorsjef Rådgivere	Wikisiden er satt opp. Videreutvikling vil skje løpende.
Styrke og synliggjøre arbeidsprosesser, kompetanse og ressurser i forbindelse med søknader om eksterne prosjektmidler, i samarbeid fakultetsnivået.	Instituttledelsen	Arbeidet er i gang og går videre i 2024
Forbedre presentasjonen av fagseksjonene på ILUs eksterne nettsider for å styrke eksternkommunikasjon og synliggjøre kompetansen i fagseksjonene.	Instituttledelsen Kommunikasjonsrådgiver	Arbeidet er i gang og fortsetter i 2024. FYSU og FSAM er klar, FKFI er under arbeid. For øvrig gjøres arbeid med nettsider for administrasjon og ledelse ved ILU.

Instituttstyret ILU

Sak ILU 30/23 Periodeplan 2024–2027

Hensikt: Institutt for lærerutdanning går fra 2024 over fra årsplaner til periodeplan. Instituttleder legger fram forslag til periodeplan for ILU for 2024–2027. Planen rulleres og skal revideres årlig. I saksnotatet gjør instituttleder rede for prosessen fram til endelig periodeplan. Styret må gjerne komme med idéer til hvordan instituttet kunne gjennomført prosessen og rigget for medvirkning på en bedre måte.

Forslag til vedtak:

«Instituttstyret vedtar Periodeplan 2024–2027 for Institutt for lærerutdanning.»

Prosess

Institutt for lærerutdanning startet arbeidet med periodeplan i siste halvdel av august. Da hadde vi allerede i styreseminaret i juni hatt gruppearbeid hvor temaet var periodeplan, og hvor diskusjonene tok utgangspunkt i ILUs strategi og SU-fakultetets periodeplan for 2023–2026. Bakgrunn for periodeplanarbeidet er gjort nærmere rede for i sakspapirene til styremøtene i september og november (ILU 20/23 og 25/23). En tidsplan for prosessen ble lagt fram for styret den 21. september (ILU 20/23). Vi har fulgt denne planen med to unntak. Høring på første utkast ble forsinket og gikk ut først den 5. oktober. Personalmøtet den 16. november måtte vie avsatt tid til den økonomiske situasjonen ved ILU, og dermed utgikk periodeplansaken fra møtetiden. Etter første høringsrunde mottok vi 10 høringsinnspill. På styremøtet 23. november kom instituttstyret med innspill til første utkast til periodeplan (ILU 25/23). Dessverre oppdaget vi først etter at andre høringsutkast var sendt ut den 16. november, at store deler av kapittel 2 hadde falt ut. Vi forlenget fristen for innspill på dette kapitlet, og fikk til sammen 12 interne høringsinnspill på andre høring.

Instituttleders vurdering er at det tross noen endringer har vært gode muligheter for medvirkning. Som tidsplanen viser, har vi brukt høstsemesteret på prosessen. Instituttleder ønsker at arbeidet med periodeplan skal ha solid forankring i ILU-miljøene. Det ble invitert til

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@su.ntnu.no www.ntnu.no/ilu	Sverres gate 12	+47 73590400	Anita I. Brækken anita.brakken@ntnu.no

Adresser korrespondanse til saksbehandlerne. Husk å oppgi referanse.

medvirkning i to runder i instituttets personalenheter, utdannings- og forskningsutvalgene, utvidet lederseminar, hos innovasjonsleder, internasjonalt forum, forum for likeverd, inkludering og mangfold, og studentene. Det har kommet mange innspill, og mye er tatt inn. Alt må sees i sammenheng og den endelige periodeplanen skal være en helhet, slik at alle innspill kan ikke tas til følge.

Instituttleder vil gjerne høre instituttstyrets refleksjoner rundt medvirkningen, og eventuelle innspill og idéer til hvordan vi kan få til en enda bedre høringsprosess på denne type planarbeid ved instituttet.

Andre prosesser og føringer

Vi nevner at fakultetet har hatt en tilsvarende prosess, og fakultetsstyret vedtok den 7. desember revidert periodeplan for SU for perioden 2024–2027.

Dekan skriver i sakspapiret til fakultetsstyret at det er vurdert som hensiktsmessig å rullere fjorårets periodeplan ved SU, blant annet fordi risikobildet er endret. Dekanens vurdering er at det er et behov for oppdaterte og tydeligere prioriteringer som understøtter den omstillingen fakultetet må gjennom, som følge av at vi står oppe i en ny økonomisk virkelighet som krever innsparinger.

Instituttets strategi går ut 2025, og ILU skal om ikke lenge gå i gang med strategiarbeid for en ny periode. Periodeplan og strategi må henge sammen. Det betyr at endringer i ny strategi vil ha konsekvenser for periodeplanen.

Det er gode grunner til å anta at både fakultet og institutt vil ha behov for å revidere periodeplanene årlig.

Vedlegg:

- Periodeplan for 2024–2027 – Institutt for lærerutdanning

Periodeplan for ILU 2024–2027

Kapittel 1 Forskning og innovasjon
Mål 1: Videreutvikle forskningsgruppestrukturens innhold og form, med fokus på høy kvalitet og god ressursutnyttelse
Mål 2: Styrke forskningsgruppers muligheter til å bidra i forskningsbasert innovasjon
Mål 3: Heve kvaliteten i forskerutdanningen ved å sørge for at alle ph.d.-kandidater opplever å være en del av et aktivt forskerfellesskap
Kapittel 2 Utdanning og innovasjon
Mål 4: Høy utdanningskvalitet gjennom bærekraftig studieportefølje
Mål 5: Et likeverdig samarbeid om praksis i utdanningene
Mål 6: Innovasjon i utdanningene
Mål 7: Læringsmiljø som fremmer likeverd, mangfold og inkludering
Kapittel 3 Organisasjon, infrastruktur og arbeidsmiljø
Mål 8: ILUs organisasjon – ett ILU
Mål 9: Campus og infrastruktur for godt lærings- og arbeidsmiljø
Mål 10: Bærekraftig ressursbruk

Tabell 1: ILUs 10 mål oppsummert

Innledning

Periodeplanen skal realisere Institutt for lærerutdannings strategi «Kunnskap for en bedre skole og utdanning» (2018–2025). Den operasjonaliserer NTNUs og SUs periodeplaner og dekker samme tidsrom som disse. Planen rullerer og revideres årlig.

Periodeplanen er delt inn i tre kapitler med tilhørende mål, målbilde og tiltak:

1. Forskning og innovasjon
2. Utdanning og innovasjon
3. Organisasjon, infrastruktur og arbeidsmiljø

Samfunnsoppdraget for ILU

Vårt samfunnsoppdrag er et av det viktigste man kan ha. Vi utdanner de beste kandidatene til fremtidens skole og samfunnsliv, og dette handler om at vi bidrar til å gjøre en forskjell for barn og unges oppvekst og utdanning. I en endringstid er dette viktigere enn noen gang. Sammen kan vi gjøre en forskjell.

Institutt for lærerutdanning er Norges største fagmiljø for det 13-årige skoleløpet. Ved instituttet utdanner vi lærere og utdanningsledere til grunnskolen, videregående opplæring, voksenopplæringen, kulturskolen og det frivillige og profesjonelle kunst- og kulturlivet, i tillegg til kandidater til arkiv- og samlingsforvaltning.

Vi har en omfattende etter- og videreutdannings-portefølje og er en viktig bidragsyter for kompetanseutvikling i skolen, særlig gjennom vår forsknings-, formidlings- og innovasjonsaktivitet.

Innovasjonsbegrepet er gjennomgående integrert i periodeplanen. Stortingsmeldingen *En innovativ offentlig sektor – Kultur, ledelse og kompetanse* (Meld. St. 30, 2019–2020) beskriver innovasjon som å iverksette noe nytt som skaper verdi for innbyggerne og for samfunnet. Det kan være en ny eller vesentlig endret tjeneste, produkt, prosess, organisering eller kommunikasjonsmåte, og åpner for å tenke nytt om hvordan Norge kan løse store samfunnsoppgaver og utvikle offentlig sektor. En kortere definisjon er nytt, nyttig og nyttiggjort. Ved lærerutdanningen kan vi gjerne tenke på hvordan vår forskning tas i bruk i lærerutdanning, skoler og kommuner.

Ved Institutt for lærerutdanning utdannes kandidater for fremtidens skoler og arkiv. Gjennom forskningsbasert utdanning dannes studentene som fagpersoner og utvikler solid faglig, pedagogisk og didaktisk kompetanse og evne til kritisk refleksjon. De tilegner seg kunnskaper, ferdigheter, holdninger og metoder som rustet dem for arbeidet i skolen. De skriver sine masteroppgaver under veiledning av ILUs forskningsgrupper.

Endrede rammebetingelser

Målene i periodeplanen er formet ut i lys av situasjonen i verden i dag, nasjonale rammer og føringer. Politiske og økonomiske rammebetingelser for UH-sektoren er under endring. Bevilgningen til sektoren går ned, studentrekrutteringen til lærerutdanningene har gått ned nasjonalt over en rekke år, og i 2023 rammet også denne nedgangen i rekruttering de store institusjonene. For å tilpasse oss en ny økonomisk virkelighet og endrede rammebetingelser må ILU gjøre klare prioriteringer for aktiviteten innenfor perioden. Vi må og jobbe systematisk med tiltak som bidrar til økt studentrekruttering, der vi også lykkes med å rekruttere grupper som i dag har lav søkning til lærerutdanningen. ILU må også få økt tilslag på eksternfinansierte prosjekter, og samtidig få til bedre sammenheng mellom utdanning, forskning og organisasjon.

For å få til dette, skal ILU utvikle en tydelig og klar forsknings- og utdanningsprofil. I den forbindelse danner NTNUs tematiske satsningsområde (TSO) «Felleskap» og satsningen på inkludering av barn og unge i regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning et viktig tverrfaglig omdreiningspunkt. Utover dette kan eksempelvis formuleringer som «Fremtidens klasserom» og «praktisk-estetiske fag og læringsformer» representere mulige områder som kan samle våre fagmiljø, forskningsgrupper og studieprogram. Disse tre områdene danner til sammen et eksempel på noe som kan bidra til å gi ILU en samlet spisset profil som både kan kommuniseres eksternt i alt fra studentrekruttering til forskningssamarbeid, og som kan hjelpe oss å prioritere internt i alt fra arbeidet med strategisk personalplan til tildelinger av midler til forskningsgrupper. Som alternativ til store tematiske/faglige paraplyer, er det mulig å se for seg at instituttet samles rundt viktige spørsmål som krever tverrfaglighet. Uansett må utviklingen av slike områder være samlende og krever bred involvering fra hele instituttet.

Ekstern finansiering og partnerskap

Økt tilslag på eksternt finansierte prosjekt gir oss handlingsrom. Samtidig er det slik at tilslag på eksternfinansierte prosjekt er uforutsigbart og kan være vanskelig å regne med i et langsiktig perspektiv. Som institutt må vi derfor justere oss frem til et forsvarlig og komfortabelt forhold mellom lønnsutgifter og bevilgningsinntekter. Som en del av justeringen må vi samtidig arbeide mot å komme oss opp på et høyere, relativt stabilt nivå av eksterne inntekter. Dette fordrer blant annet at vi støtter opp om og bygger flere av våre ambisiøse forskningsmiljøer med behov for ekstern finansiering.

Justering betyr en omstilling; i dette ligger innsparinger og nedskaleringer, men også muligheter til nytenkning, faglig utvikling og innovasjon. I perioden vil ILU sette høye faglige ambisjoner i sentrum, slik at vi kommer ut av perioden som mer samlet og klart profilert i tråd med det NTNU, samfunnet og skolen forventer av Norges største og ledende lærerutdanningsinstitusjon. For å lykkes med eksellent forskning er en styrking av internasjonale nettverk og partnerskap nødvendig.

Kapittel 1 Forskning og innovasjon

Etableringen av forskningsgrupper har vært vellykket ved ILU, og vi har i dag over 80. Mange er aktive og velfungerende, mens andre er inaktive eller avsluttede. Mange har behov for å spisse seg mot noen langsiktige mål, mens andre har behov for å tenke gjennom sammensetningen av medlemmer. Samlet sett har ILU et behov for å samles rundt noen klare forventninger som må knytte seg til kjerneaktiviteten, som publisering, formidling, utviklings- og innovasjonsarbeid, og må angå sentrale dimensjoner som internasjonalisering, praksisutvikling, inkludering av uerfarne og frembringelsen av flere sterke forskningsmiljøer.

Gitt tiden som er gått siden etableringen av forskningsgruppestrukturen og prosessene mange av gruppene har vært gjennom, er ILU nå modent for å videreutvikle forskningsgruppestrukturen og -kulturen. Periodeplanen innebærer en målrettet satsning på dette, med en rekke tiltak. Målet er å videreutvikle den kollektive forskningskulturen, som bidrar til at den enkelte ansatte og fagmiljøet i fellesskap kan realisere sine forskningsambisjoner. Dette vil igjen bidra til å utvikle fagene og å styrke grunnlaget for at kunnskapen som ILU utvikler, kan tas i bruk i skolen og samfunnet.

Forskningstiden er den viktigste forskningsstrategiske ressursen som instituttet rår over, og det er derfor et prioritert mål å stimulere til at flest mulig får utnyttet denne tiden best mulig. Mange benytter forskningstiden godt, og oppnår til og med toppkompetanse i sitt fagfelt. Andre opplever utfordringer med å bruke forskningstiden til tilstrekkelig og god forskningsaktivitet. For mye tid brukt på undervisning, administrative oppgaver, manglende prioritering av oppgaver og fragmenterte fagfellesskap er mulige årsaker. Utfordringen gjenspeiles i statistikk for vitenskapelig publisering, som viser at en relativt lav andel av de faste vitenskapelig ansatte med mye forskningstid står for det meste av publiseringen. Samtidig finnes det en betydelig andel i samme gruppe som har få spor av forskningsaktivitet, over år.

Det er en styrke ved forsknings- og utviklingsaktiviteten ved ILU at den er mangfoldig og uensartet, og det vil være uhensiktsmessig å etablere måltall for enkeltforskere. Samtidig er det en klar forventning om at samtlige med forskningstid i stillingen bruker denne til forsknings- og utviklingsaktivitet, og i en tid med større press på ressurser er det avgjørende å vise omverdenen at vi utnytter ressursene våre til det de er gitt til. Dette gjelder også ansatte med mindre forskningstid, som i mange tilfeller har behov for å «komme i gang» med sin forsknings- og utviklingsaktivitet. For disse spiller forskningsgruppene en særlig viktig rolle.

Med synkende bevilgninger til lærerutdanningen øker også behovet for ekstern finansiering til forskningsaktiviteten vår. Dette behovet overlapper mange forskningsgruppers økende behov for finansiering til å bygge fagmiljø, tiltrekke seg stipendiater, skaffe seg driftsmidler og få gjennomslag. Dette innebærer at vi må få tilslag på flere søknader i en periode hvor også de fleste andre institusjoner har samme behov. For å lykkes med dette, vil vi i perioden gjøre tiltak for å heve søknadskompetansen til mulige søkere, og arbeide målrettet for å styrke forskningsgrupper med behov for ekstern finansiering.

Selv om behovet for ekstern finansiering øker, skal ikke alle søke om eksterne midler. Det er ikke alle som har behov for særlig finansiering utover sin egen forskningstid, og flere driver viktig forskning av høy kvalitet like fullt. I dette ligger et viktig prinsipp om arbeidsdeling som ILU vil vie oppmerksomhet i perioden – ikke alle skal gjøre alt hver for seg, men vi skal oppnå målene våre samlet sett. Med ILUs faglige bredde, svarende til vårt brede samfunnsoppdrag, er det avgjørende at vi utvikler flere sterke og ambisiøse

miljøer med ulike funksjoner, enten de arbeider inn mot å flytte den internasjonale forskningsfronten, utvikle praksiser i skolen eller å bli et viktig nasjonalt kompetansemiljø.

Uavhengig av arbeidsdeling er det felles for forskerne ved ILU at de er innovative, nysgjerrige og nyskapende. Innovasjon er også en viktig og integrert del av ILUs samlede forskningsaktivitet. Forskningsbasert innovasjon er innovasjon som har sin opprinnelse i forskningsbasert kunnskap, slik at forskning er grunnlaget for innovasjon og nyskaping. Det er for eksempel på grunnlag av ILU-forskning utviklet et verktøy for planlegging av undervisning i flerspråklige klasserom, og ILU har utviklet «actioswim» som nå brukes i mange skoler og gir støtte i opplæring i svømming og livberging. ILU har også mange Dekom-opppdrag der skolene jobber med faglig utviklingsarbeid på grunnlag av vår forskning. I forestående periode fokuserer vi på å videreutvikle forskningsgruppers muligheter for å bidra til forskningsbasert innovasjon, i samarbeid med eksterne partnere som skoler, museer, organisasjoner og næringsliv.

En annen felles og avgjørende brikke for vellykkede forskningsgrupper er stipendiater og postdoktorer. Disse er ikke bare viktig for frembringelsen av ny forskning og nye forskere, men bidrar til å bygge fagmiljø og til å realisere gruppenes ambisjoner. Ph.d.-veiledning inngår også som en del av etablerte forskeres kvalifisering og karriereutvikling. For stipendiatene er tilhørigheten til en aktiv, velfungerende og inkluderende forskningsgruppe viktig som et faglig-sosialt fellesskap og en del av forskerutdanningen som gir dem praktisk erfaring med reell forskningsaktivitet. I forlengelsen av stipendiatressursen, er også studenter en viktig ressurs for forskningsgruppene.

Mål 1: Videreutvikle forskningsgruppestrukturens innhold og form, med fokus på høy kvalitet og god ressursutnyttelse

Målbilde 2027

ILU har et hensiktsmessig antall aktive forskningsgrupper med høye ambisjoner og langsiktige planer, som også gjenspeiles i fagseksjonenes og sentrenes faglige profil. Forskningsgruppene ledes profesjonelt av forskningsgruppeledere med skoloring. Forskningsgruppene fungerer samlet sett som en arena hvor erfarne og uerfarne samarbeider, og rekrutterer et jevnt tilsig av stipendiater og postdoktorer som bidrar aktivt til forskningsgruppenes arbeid. Samlet ligger ILU jevnt på om lag 100 stipendiater.

Flere forskningsgrupper har hevet sin samlede søknadskompetanse og får tilslag på søknadene om den eksterne finansieringen de har behov for. Samlet har instituttet jevnt tilslag på nasjonale og skandinaviske forskningsmidler, som Forskningsrådet (NFR), Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) og NordForsk.

Noen av de mest ambisiøse forskningsgruppene har bidratt til at ILU leder og har fått sin første koordinator i et Horizon Europe-prosjekt (HEU), og at vi har flere realistiske søkere til Det europeiske forskningsrådet (ERC). Som institutt har vi lyktes i å bygge solide HEU-konsortier på allerede vellykkede Erasmus-samarbeid.

ILUs forskningsgrupper har bidratt aktivt til NTNUs tematiske satsningsområde «fellesskap».

Samlet arbeider om lag en fjerdedel av de faste vitenskapelig ansatte aktivt med å søke ekstern finansiering, og samtlige ansatte med forskningstid har bidratt til at ILU årlig passerer 300 poeng for vitenskapelige publikasjoner.

Forskningsgruppene driver aktivt med fag- og forskningsformidling som en del av sitt arbeid, og ILU-forskere er svært godt representert i pensumlister lokalt og nasjonalt. Dette er et tydelig tegn på at ILU leverer et solid bidrag til å utvikle lærer- og lederutdanninger for utdanningsfeltet.

Tiltak 2024

- Foreta en gjennomgang og kartlegging av alle forskningsgruppenes status, avvikle grupper som i praksis er avsluttede og redusere overlapping. Grupper som i stor grad har overlappende fokusområder, vurderes slått sammen i dialog med de involverte gruppene.
- Utrede og innføre forventninger til samtlige forskningsgrupper, og utrede og innføre kriterier for forskningsgrupper som ønsker driftsmidler og annen ressurstildeling.
- Gjennomføre en forskningsstrategisk kartlegging av Erasmus-prosjekter med potensial for å bygge større forskningsprosjekter.
- Bruke medarbeidersamtalen systematisk for å skape bevissthet hos leder og ansatt om bruk av den enkeltes forskningstid.
- Gjennomføre skreddersydde kurstiltak for å øke ILUs samlede søkerkompetanse inn mot populære eksterne finansieringskilder.
- Utrede mulig innretning for en forskningsstrategisk struktur som videreutvikler sammenhengen mellom nivå 3 og 4, samt fagseksjoner og forskningsgrupper.
- Opprette lokal koordinerende gruppe inn mot TSO fellesskap.
- Undersøke muligheten for å opprette tverrfaglige forskningsstrategiske satsninger for ILU.

Tiltak 2025-2027

- Innvilge driftsmidler til forskningsgrupper basert på aktivitetskriterier og forventninger.
- Igangsette meritterende forskningsgruppelederprogram ved ILU, med bakgrunn i erfaringer fra forskningsgruppelederforum ved ILU og NTNUs forskningsgruppelederprogram.
- Videreutvikle enhetenes faglige profiler, sett i sammenheng med forskningsgrupper og satsningsområder.
- Bruke strategiske virkemidler som tildelinger av RSO, forskningstermin og forskningsstrategiske midler i styrkingen av forskningsgrupper.

Mål 2: Styrke forskningsgruppers muligheter for å bidra til forskningsbasert innovasjon

Målbilde 2027

Flere av ILUs forskningsgrupper arbeider aktivt og målrettet med forskningsbasert innovasjon. ILU har flere «Disclosure of invention», flere Discovery forprosjekter og har fått tre Discovery hovedprosjekter. Vi jobber systematisk med å frembringe nye innovasjonsprosjekter.

Vi har fått økt bevissthet om immaterielle rettigheter og åpen vitenskap, og er i større grad åpne for at forskning kommersialiseres eller tas videre av andre enn oss selv. Vi har

også fått økt bevissthet om hvordan vår forskning ligger til grunn for samarbeid med skole, kommuner og fylkeskommuner. Innovasjonsarbeidet aktiverer mange universitetslektorer og deres utviklingsarbeid i skole- og praksisfelt. Universitetsskoleprosjektet fungerer som en etablert og omfattende plattform for arbeidet.

Innovasjonsarbeidet gir et betydelig ILU-bidrag inn mot NTNUs tematiske satsningsområde «Felleskap», og satsningsområdet har også muliggjort at langt flere universitetslektorer har fått mulighet til å skaffe seg erfaring med vitenskapelig publisering.

Tiltak 2024

- Pilotere ordning for søkbare innovasjonsmidler for forskningsgrupper ved ILU. For direkte innovasjon i offentlig sektor.
- Gjennomføre interne workshops der nye innovasjonsidéer presenteres, etter modell fra NTNU Discovery.

Tiltak 2025-2027

- Innføre system for å inkludere studenter i forskningsgruppers innovasjonsarbeid, eksempelvis gjennom masterarbeidet.
- Inngå samarbeid med Entreprenørskolen om å utvikle mastertorg.
- Gjennomføre kurspakker om «Disclosure of invention» og NTNU Discovery-midler.

Mål 3: Heve kvaliteten i forskerutdanningen ved å sørge for at alle ph.d.-kandidater opplever å være en del av et aktivt forskerfelleskap

Målbilde 2027

Vi har gjennomført emnerevisjon som gjør at vi har attraktive ph.d.-emner for interne og eksterne kandidater. Utvalget av ILUs emner spiller godt sammen med tilbudet nasjonalt og internasjonalt, og gjenspeiles i/av viktige forskningsmiljøer ved ILU. Samlet sett har ILU emner som gjennomføres på tvers internt ved ILU og SU-fakultetet.

Ph.d.-stipendiaterne ved instituttet er godt integrert i aktive forskningsgrupper.

ILU leder et MSCA Doctoral network.

Vi har lyktes med søknader om ekstern finansiering som rekrutterer stipendiater og har økt antallet fra 80 til om lag 100 stipendiater. En betydelig andel av disse er stipendiater under ordningene for offentlig ph.d. og nærings-ph.d.

Tiltak 2024

- Videreutvikle emneporteføljen som oppfølging av intern og ekstern evaluering.
- Synliggjøre stipendiaters rolle i forventninger/kriterier til forskningsgrupper.
- Gjøre systematiske fremstøt for å tiltrekke oss stipendiater under ordningene for offentlig ph.d. og nærings-ph.d.
- Utvikle samlet informasjonsside på ILUs wiki om ph.d.-kandidaters rettigheter og plikter, som spiller godt sammen med instituttets onboardingseminarer.
- Videreutvikle emneporteføljen som oppfølging av intern og ekstern evaluering.

Tiltak 2025-2027

- Undersøke muligheter for langsiktige og stabile samarbeidsavtaler med andre universiteter, også internasjonalt.

Kapittel 2 Utdanning og innovasjon

ILU er Norges største lærerutdanningsmiljø, og gjennom utdanningene våre, som drives av engasjerte og kompetente fagfolk, skal vi bidra til å realisere samfunnsoppdraget på best mulig måte. Nasjonalt står lærerutdanningene og læreryrket overfor store utfordringer knyttet til rekruttering og omdømme. Dette skal vi bidra til å snu.

ILU opplevde også en nedgang i antall søkere til lærerutdanningene i 2023. Lærerutdanningene sliter med å rekruttere på den ene siden menn, og på den andre siden marginaliserte grupper i samfunnet. Å skape utdanninger som interesserer mannlige søkere, og der marginaliserte grupper kan se seg selv i rollen som lærer, er en prioritert oppgave for ILU. Alle samfunnsgrupper må ønske å bidra inn i skolen og lærerutdanningen for å kunne lykkes med utdanning som samfunnsoppdrag. Å skape inkluderende og engasjerende læringsmiljø hvor studentene møter høye forventninger og kan utvikle sin identitet og faglighet vil stå sentralt i kommende periode.

Å styrke utdanningskvaliteten i en tid med synkende bevilgninger krever bevisste valg. Vi skal lyse ut strategiske prosjektmidler som gjenspeiler periodens mål og tematiske satsinger og arbeide aktivt med å stimulere fagmiljøene til å utvikle prosjekt som bidrar kreativt til en bærekraftig studieportefølje.

Samtidig vil vi styrke flere miljøer til å bli spissmiljøer og oppmuntre allerede eksisterende sterke miljøer innen utdanning til å søke eksterne midler. ILUs stipendiater som har undervisningsdel i sin stilling, bidrar også til at innovative perspektiver kommer inn i utdanningsprogrammene når de deltar i profesjonelle kollegiale fagfellesskap og får styrket sin tilhørighet ved ILU.

Innovasjon i utdanningsområdet er en ambisiøs sammenstilling, men den både gjenspeiler og annonserer et ønske om å (videre)utvikle en innovasjonskultur som i stor grad er i stand til å møte muligheter og utfordringer i dagens og morgendagens samfunn. Innovasjon i utdanning kan være et produkt (FoU- eller masterprosjekt), en prosess eller en kommunikasjonsmåte som er ny, nyttig og nyttiggjort. For å styrke denne ambisjonen vil vi legge til rette for at flere ansatte og studenter kan drive faglig og pedagogisk utvikling som tas i bruk i lærerutdanning, skoler og kommuner (som for eksempel *Praksisweb* og *actioswim*).

Utdanningene våre drives av engasjerte og kompetente fagfolk som hver dag bidrar til å realisere samfunnsoppdraget på best mulig måte. Tidvis bruker de mer tid til undervisningen enn det som er tildelt. Dette fører videre til press på forskningstid, og gjør det vanskelig å få arbeidssituasjonen til å gå opp. I perioden vil instituttet legge vekt på å frigjøre ressurser der hvor det er mulig, samt sørge for at det ikke brukes mer enn den tildelte tiden på ulike oppgaver.

Studentene på MGLU rapporterer om manglende koherens i studieprogrammene ved gjentakelser innenfor ulike fag. Vi må sikre at alle studieprogrammene har en jevn og forutsigbar progresjon på tvers av fagmiljøene. Vi skal lage tydeligere profilering og tverrfaglige satsningsområder som er samlenende for fagmiljøene og som bidrar til kvalitetshevende sammenheng for studentene.

Studentpraksis er sentralt i alle lærerutdanninger. Rammeplanen for MGLU åpner for at inntil 15 dager er alternativ praksis utenfor skolen. En satsing i kommende periode vil være å utforske, utrede og prøve ut alternative praksisarenaer. Prosjekter som Lydrik(k), PRANO og LAB-Ted har banet vei for å se på hvordan et tett samarbeid med praksisfeltet kan være et reelt alternativ til den tradisjonelle studentpraksisen i studiet. Vi vil bruke erfaringen fra disse prosjektene til å bygge en infrastruktur som muliggjør en utprøving av alternative praksisarenaer nærmere knyttet til undervisningsfagene i lærerutdanningen, samt samarbeid omkring masterveiledning.

Et annet satsningsområdet i praksisdelen av studiet er god kommunikasjon mellom campus og partnerskapene både fysisk (f.eks. rektormøter, kursing av praksis- og oppfølgingslærere) og digitalt (Praksisweb 2.0).

Etter- og videreutdanningsaktiviteten ved ILU er ressurskrevende. I kommende periode vil vi styrke samarbeidet innad på ILU og jobbe i tett dialog med regionene for å sikre faglig og ressursmessig forutsigbarhet i samarbeidsprosjektene. I 2025 er det varslet et nytt helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole som vil ha betydning for hvordan ILU utvikler etter- og videreutdanning for lærere.

Mål 4: Høy utdanningskvalitet gjennom bærekraftig studieportefølje

Målbilde 2027

Studieporteføljen reflekterer samfunnsutfordringene og de store globale utfordringene knyttet til sosial og miljømessig bærekraft som verden står overfor i dag. Studieporteføljen er økonomisk bærekraftig og tilpasset en ny økonomisk virkelighet. Vi er i stand til å utforske nye måter å organisere utdanningene på som kan styrke forskningsbasering, faglig fordykning, profesjonsfaglige perspektiver, helhet og sammenheng i utdanningene.

ILU svarer godt på endringene i sektoren som rekruttering til utdanningene, nye rammeplaner for lærerutdanningene og innføring av nytt helhetlig system for kompetanseutvikling i barnehage og skole. Vi har flere spissmiljøer innen utdanning, har økt andelen som søker eksterne finansieringskilder og har utviklet alternative bærekraftige strukturer i praksisdelen av studiene.

Den nære koblingen mellom utdanning og forskning synliggjøres gjennom utstrakt bruk av erfarne forskere (med toppkompetanse) på førsteåret. ILUs ansatte er i stor grad representert på instituttets pensumlistor.

Tiltak 2024

- Følge opp tiltak etter den strategiske gjennomgangen av studieporteføljen i 2023 for å tilpasse den samlede emne- og studieprogramporteføljen til ILUs bevilgningsøkonomi og styrke kvaliteten i utdanningene.
- Utrede nye modeller for opplæring i vitenskapsteori og metode.
- Utrede juridisk mulighet for å utstede bachelorvitnemål basert på krav om undervisningskompetanse i skolefag etter 3. år i grunnskolelærerutdanningene.
- Videreutvikle etterutdanningsmodellen i tett dialog mellom utviklingspartnere og faglig ledelse ved ILU.

Tiltak 2025-2027

- Videreføre og følge opp tiltak for å ivareta faglighet og forskningsfokus og å tilpasse den samlede emne- og studieprogramporteføljen til ILUs bevilgningsøkonomi.
- Revidere oppbygningen av lærerutdanningene i tråd med nye rammeplaner, med mål om å styrke profesjonsfaglige perspektiver, helhet og sammenheng i utdanningene.
- Utnytte nye finansieringsordninger for kompetanse- og karriereutvikling i skolen gjennom å utvikle etterspurte og fleksible videreutdanningstilbud.
- Utrede om det er mulig å utvikle eller videreutvikle eksisterende emner i grunnskolelærerutdanningen som fellesemner ex.phil. og Eksperter i team, i tråd med forskrift om studier ved NTNU og nye rammeplaner.

Mål 5: Et likeverdig samarbeid om praksis i utdanningene

Målbilde 2027

Studentpraksis er en viktig del av lærer- og arkivutdanningene, og alle involverte opplever høy faglig og administrativ kvalitet i praksisdelen av studiene. Å integrere praksis i utdanningene er et kontinuerlig satsingsområde som sikrer faglig fordypning, forskningsbasering, profesjonsretting, helhet og sammenheng i utdanningene.

ILU har et samarbeid med universitetsskolene og andre samarbeidspartnere som reflekterer forsknings- og utviklingsarbeid i partnerskapene. Praksislærere og -skoler opplever seg som likeverdige lærerutdannere og bidrar aktivt med profesjonskompetanse fra praksisfeltet, også i undervisningen på campus.

ILU har en portefølje av praksistilbud i utlandet som gjenspeiler høy faglig kvalitet, mangfold og forsvarlig klimaavtrykk.

Tiltak 2024

- Revidere og samordne samarbeidsavtalene med partnere i praksisfeltet.
- Kartlegge tilbudet av praksis i utlandet, og utrede muligheter for å utvide tilbudet til andre land og avvike tilbudet i land som innebærer store økonomiske og miljømessige omkostninger.
- Videreføre påbegynt utviklingsarbeid for faglig integrert praksisadministrasjon.
- Starte innpassing av praksisnære prosjekter som PRANO, Lydrik(k) og LAB-Ted i ordinær praksis.
- Evaluere 1. studieår- og 3. studieårpraksisprosjektet i MGLU.
- Opprette praksisprosjekt for 2. studieår og syklus 2 i MGLU for å bygge videre på viktige erfaringer fra det nasjonale masternetverket og andre praksisnære prosjekter.
- Videreføre utviklingsarbeid ved å lage nye møtestrukturer for praksislærere, rektorer, oppfølgingslærere og studenter i MGLU.
- Etablere en helhetlig ordning for årlig evaluering av studentpraksisen i alle studieprogrammene.
- Prøve ut alternative praksisarenaer for å styrke faglig forankring i praksisdelen av studiene.

Tiltak 2025-2027

- Styrke samarbeidet med partnerskapene.
- Bevare og videreutvikle etablerte tilbud som fungerer godt.

- Opprette nye miljømessige og økonomisk bærekraftige praksistilbud i utlandet.
- Evaluere og fortsatt prøve ut alternative praksisarenaer knyttet til ulike fag i utdanningene.

Mål 6: Innovasjon i utdanningene

Målbilde 2027

ILU har en felles bevissthet om at innovasjon i utdanning i stor grad handler om å utdanne studenter som kan drive faglig og pedagogisk utvikling i tråd med de muligheter og utfordringer vi har i dagens og morgendagens samfunn. Vi har administrative og faglige strukturer som stimulerer til nye læringsformer, nye læringsstrategier og gode læringsprodukter. Vi har engasjerte og motiverte ansatte som også kan veilede utviklingsorienterte masteroppgaver i flere fag.

Våre utdanninger er rustet til å møte og kritisk vurdere nye teknologier som påvirker hvordan vi samhandler, lærer og arbeider. Våre studenter lærer å utnytte nye teknologier for å utforske nyskapende undervisningsdesign og arbeidsmåter, ikke bare nasjonalt, men også i en internasjonal sammenheng.

Tiltak 2024-2027

- Utvikle en innovasjonskultur blant studenter og ansatte ved ILU i tråd med tiltakene i kapittel 1, mål 2.
- Utrede, utvikle og pilotere tverrfaglige samarbeids- og veiledningsarenaer for å legge til rette for innovasjons-, praksis- og utviklingsrettede prosjekter i utdanningene, både på master- og bachelornivå.
- Etablere strukturer for å koble masterstudenter til forskningsgrupper.

Mål 7: Læringsmiljø som fremmer likeverd, mangfold og inkludering

Målbilde 2027

ILU arbeider kontinuerlig med inkluderende og engasjerende læringsmiljø hvor studentene kan utvikle sin identitet og faglighet. Undervisningen i alle studieprogram er studentaktiv, utforskende og undersøkende, og legger til rette for mangfold, internasjonale/flerkulturelle perspektiv og inkludering. ILU har god universell utforming fysisk, digitalt og i undervisning. Studenter med funksjonshinder kan delta likeverdig i et godt læringsmiljø.

ILU har videreutviklet gode rutiner og strukturer for rekrutteringsarbeid, med innhold, form og i kanaler som er tilpasset de ulike målgruppene. ILU har særlig fokus på å tiltrekke seg lærerstudenter som er underrepresentert i lærerutdanningene, som menn og studenter fra ulike marginaliserte grupper.

Tiltak 2024

- Videreutvikle samarbeidet med studentdemokratiet for å styrke studentenes engasjement i sin egen studiehverdag.
- Arbeide bredt for å styrke mangfoldig rekruttering til lærerutdanningene og ILUs andre utdanningsprogram gjennom relevante kanaler, studieprogramnettsider, faglige nettverk og samarbeid med yrkesfeltet, tilpasset målgruppene.

- Gjennomføre en spørreundersøkelse om likeverd, inkludering og mangfold blant studentene etter modell av personalundersøkelsen år 2023.
- Videreføre studentdrevne aktiviteter som *Menn i skolen*, *Skrivesnakk*, *SAMMEN*.
- Integre og kombinere *Temadykk* med allerede eksisterende studentaktiviteter.
- Følge opp studenter fra ulike marginaliserte grupper.
- Jobbe konkret med utvikling av universell utforming i utdanningsprogram og undervisning.
- Etablere felles rammer for oppmøte og obligatoriske arbeidskrav på tvers av emner i samme studieår (sikre jevn arbeidsinnsats for studentene i ulike emner).

Tiltak 2025-2027

- Evaluere og revidere tiltak som er påbegynt i 2024.

Kapittel 3 Organisasjon, infrastruktur og arbeidsmiljø

Institutt for lærerutdanning (ILU) er NTNUs største institutt målt i antall ansatte og i antall studenter. ILU er samlokalisert på Kalvskinnet som en attraktiv campus midt i byen. Studenter, ikke bare fra ILU, bruker Kalvskinnet aktivt, noe som både er positivt og har sine utfordringer. Siden fusjonen har antall ansatte ved ILU vokst betydelig fra ca. 320 i 2017 til ca. 470 i 2023, en vekst på nærmere 50 %. Dette har medført et behov for nye kontorarealer.

Et godt arbeidsmiljø er både et mål i seg selv og også et viktig virkemiddel for å holde høyest mulig kvalitet i aktiviteten. ILU er et stort og mangfoldig institutt. Mye av arbeidet med arbeidsmiljøet skjer i hver personalenhet, samtidig som det er mange eksempler på arbeidsmiljøtemaer som går på tvers av enhetene. Arbeidsmiljøet er et fellesanliggende der lederne har et særlig ansvar og alle medarbeiderne har et ansvar for å bidra til et godt arbeidsmiljø. ILU går inn i en tid med knappere ressurser, og det blir enda viktigere å ta vare på åpenhet og trygghet i arbeidsmiljøet. Arbeidsmiljøundersøkelsen (ARK) er et av flere verktøy i arbeidsmiljøutviklingen.

Instituttets størrelse og mangfold gir gode forutsetninger for bred rekruttering som tar høyde for likestilling, mangfold og ulike livsfaser og -situasjoner. Strategisk personalplan (SPP) er et sentralt verktøy i planlegging og utvikling av personalet og blir særlig viktig i en tid med knappere ressurser. Et konkret utviklingsområde er å utvikle søkerkompetansen hos vitenskapelig ansatte, med sikte på økt suksessrate i konkurranseutsatt aktivitet som kan bidra til bedre økonomisk handlingsrom for ILU.

Instituttet er i dag lokalisert på campus Kalvskinnet i syv forskjellige bygg, og i arbeidsplassarealer av ulik art, både enekontor og større og mindre delekontor. Selv om fagmiljøet er på ett sted, er det store avstander innenfor campus, og enkelte fagmiljøer sitter spredt på campus. Spredte fagmiljøer kan svekke samarbeid og utvikling av undervisning og forskning, og den enkeltes opplevelse av tilhørighet. Det er stor variasjon i arbeidsplass typer. Det er aldri laget en helhetlig plan som ivaretar ILUs behov på Kalvskinnet. I 2023 har NTNU startet et viktig prosjekt om «Helhetlig arealplan campus Kalvskinnet» som skal gjennomføres med Eiendomsavdelingen som prosjektleder. ILU ønsker en levende campus for et best mulig student- og arbeidsmiljø. Det har stor betydning at de ansatte møter på jobb. Derfor har ILU valgt å ikke benytte hjemmekontor som ordning.

ILUs utdanninger krever ulike typer areal. Mye av undervisningen er organisert i mindre studentgrupper, og flere fag krever særlig tilrettelagte undervisningsareal, for eksempel kroppsøvingssal, kunst- og håndverksrom, musikkrom, scenekunstrom mv. Spesialrom må bekostes av ILU og belaster instituttet med internhusleie. I en tid med knappere ressurser må vi vurdere strengere hva vi benytter av areal.

NTNUs prinsipper for internhusleie framstår som inkonsistente og uforutsigbare. De har også uklare konsekvenser for servicefunksjoner og bekostning av disse funksjonene. ILU har behov for avklaringer av hvordan internhusleie og regel- og avtaleverk på eiendomsfeltet forvaltes fremover for å kunne ha forutsigbarhet i virksomheten.

Bærekraft er en grunnleggende del av lærerutdanningene og også i ILUs virksomhet. Bærekraft handler om balanse i ressursbruk som gagnar natur, miljø og økonomi på kortere og lengre sikt. Det er behov for å vurdere reiseaktivitet mer strengt både av miljømessige og økonomiske hensyn, og det samme gjelder innkjøp. ILU vil være med og ta ansvar for å bremse uheldig utvikling og å ta bærekraftige valg. Dette behovet skjerpes i en tid med knappere økonomiske ressurser.

Mål 8: ILUs organisasjon – ett ILU

Målbilde 2027

Vi tiltrekker oss de beste kandidatene og sikrer at de best kvalifiserte takker ja til stilling. Arbeidsbetingelsene er attraktive og konkurransedyktige. Ansatte får tilbud om kompetanseutvikling, har fleksibilitet i arbeidshverdagen og god tilhørighet til arbeidsmiljøet. Kompetente medarbeidere bidrar til økt suksessrate i konkurranseutsatt aktivitet.

ILUs arbeidsmiljø er preget av likeverd, inkludering, respekt, mangfold og fellesskap. Det gode i arbeidsmiljøet skal forvaltes og utvikles videre, og det skal tas grep der det er rom for forbedring. ILU har god universell utforming fysisk, digitalt og kommunikativt som støtter opp under et likeverdig arbeidsmiljø på tvers av ansattes funksjonsmangfold. Alle ILUs ledere har arbeidsmiljøet særlig i fokus, og alle ansatte bidrar godt til et godt arbeidsmiljø og tar vare på hverandre. ILUs ulike organer og fora for medvirkning er godt kjent og synlig. De ansatte har et klart bilde av hvilke kanaler som finnes for medvirkning og medbestemmelse.

Det er attraktivt å være leder ved ILU. ILUs ledere er tydelige faglig-strategiske ledere, både i ILUs ledergruppe og i egen enhet. Ledere har tilstrekkelig handlingsrom for å løse lederoppgavene på ulike måter, og det er rom for egen forskning og faglig utvikling i lederstillingene.

ILU har administrative tjenester av svært høy kvalitet. Administrasjonen er en attraktiv arbeidsplass med gode utviklingsmuligheter. Administrasjonen er synlig og tilgjengelig og oppleves som en integrert del av instituttet, med løpende oppdatert oversikt over ansvarsfelt tilgjengelig på ILUs hjemmeside. Tjenestesamarbeidet med nivå 2 og 1 er tydelig og fungerer godt. ILUs administrasjon er en pådriver for å styrke tjenester og prosesser som støtter kjernevirksomheten.

Tiltak 2024

- Utrede og foreslå ulike tilnærminger til å løse lederoppgaver på fjerde nivå.
- Tydeliggjøre de ulike organers og foras roller og mandat.
- Arbeide med økt bevissthet i personalet om de ulike medvirkningsarenaene.
- Utvikle nytt system for ressurs-/undervisningsplanlegging.
- Evaluere forum for likeverd, inkludering og mangfold, og identifisere konkrete tiltak for å videreføre og utvikle arbeidet med disse temaene ved instituttet.

Tiltak 2024-2027

- Arbeide videre med organisasjonsutvikling i administrasjonen, med særlig vekt på å styrke den administrative støtten til fagseksjonslederne og samarbeidet mellom administrasjon og vitenskapelig ansatte.
- Identifisere og gjennomføre prosjekter med automatisering og digitalisering.
- Fortsette dialogen med fakultetet om arbeidsdeling og tjenestekvalitet og -omfang.
- Utfordre den etablerte arbeidsdelingen mellom fakultet og institutt der vi ser bedre løsninger.
- Bruke medarbeiderdialogen aktivt i bemanningsplanlegging og kompetanse- og karriereutvikling.

Mål 9: Campus og infrastruktur for godt lærings- og arbeidsmiljø

Målbilde 2027

Alle ansatte og studenter opplever Kalvskinnet som et godt sted å være og en levende og attraktiv campus. ILUs studenter møter moderne og fleksible læringsareal. ILUs fagmiljøer har gode arbeidsplasser som gjør det attraktivt å arbeide ved ILU. Arbeidsstedet er normalt på campus, og ILU praktiserer ikke faste avtaler om hjemmekontor.

Tiltak 2024

- Delta aktivt i mulighetsstudien og prosjektet om helhetlig arealplan og arealutnyttelse for Campus Kalvskinnet.
- Styrke det administrative apparatet rundt kontorforvaltning- og fordeling.
- Fortsett drive etter prinsippet om at arbeidet normalt skjer på campus.

Tiltak 2025-2027

- Delta aktivt i prosjektet om helhetlig arealplan og arealutnyttelse for Campus Kalvskinnet.
- Forbedre arbeidsplassarealer innenfor rammene av økonomisk og praktisk-teknisk handlingsrom.
- Fortsatt drive etter prinsippet om at arbeidet normalt skjer på campus.
- Arbeide med målsetting om å samle fagmiljø i størst mulig grad, med mål om å styrke det faglig-sosiale arbeidsmiljøet.
- Ha dialog med felles studieadministrasjon/timeplanadministrasjon og eiendomsavdelingen om behov for undervisningsareal på campus.
- Fortsette dialogen med fakultet og fellesnivå og forvente tydelige prinsipper for internhusleie.

Mål 10: Bærekraftig ressursbruk

Målbilde 2027

I tråd med NTNUs miljøutviklingsplan 2020-2030 finner ILU konkrete områder hvor vi bidrar til at FNs bærekraftsmål nås. ILU tar ansvar for å bremse uheldig utvikling og tar bærekraftige valg. Ansatte tar miljøhensyn ved valg av reise.

Tiltak 2024-2027

- Utarbeide og gjennomføre tiltak for kostnadsreduksjon som ivaretar miljøhensyn, blant annet redusert innkjøp og reiseaktivitet.
- Utarbeide og vedlikeholde oversikt over våre eiendeler – for mer bærekraftig bruk av anskaffede (materielle) ressurser.
- Legge langtidsbudsjett som ivaretar en bærekraftig instituttøkonomi over tid.
- Legge til rette for og oppfordre til miljøvennlige valg.
- Se på tiltak som gjør det attraktivt å ta i bruk og videreutvikle digitale faglige møteplasser nasjonalt og internasjonalt, etter modell fra for eksempel masternetverket.

Instituttstyret ILU

Sak ILU 31/23 Virksomhetsstyring og økonomi

Hensikt: Institutt for lærerutdanning har satt i gang arbeidet med tilpasninger til at fremtidige budsjetter vil bli strammere, og vi må prioritere det som er viktigst. I denne saken følger styret opp diskusjonen fra forrige styremøte. Interne frister er endret slik at årshjulsak om budsjett 2024 utgår og erstattes med diskusjon om virksomhetsstyringen neste år og i langtidsperioden, basert på en virkelighet med strammere økonomi. Instituttleder tar innspillene fra styret med i det videre arbeidet.

Saksnotatet har 2 deler. Notatet innleder med bakgrunnsinformasjon som er hentet ILU-eksternt, enten ved Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU), andre steder i NTNU eller NTNU-eksternt. Første del i saksnotatet er i hovedsak en ILU-tilpasset avskrift fra tilsvarende sak til fakultetsstyrets møte den 7. desember¹. I del 2 beveger vi oss enda nærmere ILUs utfordringsbilde, og diskuterer under overskriften *Budsjettforslag 2024 og innretning framover* ulike avveininger som må gjøres og hvordan instituttleder jobber med å få satt neste års budsjett og tiltak for å redusere kostnadene i langtidsperioden.

Del 1 Bakgrunn

Det er enighet om statsbudsjettet for 2024 og NTNUs tildelingsbrev kommer i kjølvannet av dette. Internt i NTNU utarbeides det tildelingsbrev til fakultetet som igjen viderefordeler til instituttene. Vi kan ikke se at budsjettforliket vil påvirke situasjonen for ILU. Instituttleder tar på lik linje med dekanen likevel forbehold om endringer i de stramme rammebetingelsene som blir beskrevet i notatet. Styreleder i Universitets- og høyskolerådet (UHR) Sunniva Whittaker mener at det et dårlig signal og uforutsigbar styring når regjeringen nok en gang kutter i pris- og lønnskompensasjonen til statlige universiteter og høyskoler². Instituttleder ser at dette

¹ Enkelte deler av teksten er justert, derfor er teksten ikke markert som «sitat»

² [UHR om budsjettforliket \(3.12.2023\)](#)

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@su.ntnu.no www.ntnu.no/ilu	Sverres gate 12	+47 73590400	Anita I. Brækken anita.brakken@ntnu.no

sammen med økt årlig kutt i bevilging (fra 0,5 til 1 prosent) og SUs endringstallmodell betyr svært mye for handlingsrommet til ILU. Mer om endringstall senere i notatet.

Rektor oppsummerte i dekanmøtet 14. november 2023 sin vurdering av situasjonen: «Vi må belage oss på trangere rammer fremover, og at en kombinasjon av stagnerende bevilgninger og økte forventinger, vil tvinge NTNU til å måtte prioritere skarpere». Det legges i langtidsplanen for NTNU til grunn et årlig budsjettkutt på 1 %. Fakultetene får en realnedgang på ca. 50 mill. kr. fra 2023–24 som skyldes inndekning av satsninger nasjonalt, kutt grunnet innføring av studieavgift, reversering av utdanningsløftet og finansiering av faglige fellestjenester (bl.a. finansiering av Uniped ved SU) og fellestiltak (økte kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling), investeringsplan og usikkerhetsmargin. Det er i tillegg (som allerede nevnt) forventet at kompensasjonen for lønns- og prisstigning ikke vil dekke de reelle økningene i perioden.

Gjennom tillitsreformen har institusjonene fått større frihet til å selv bestemme hvilket studietilbud de skal ha. KD forventer at institusjonene øker sin kapasitet, gjennom interne prioriteringer og omfordeling innenfor egen ramme. NTNU har satt ned et dimensjoneringsutvalg, for å kunne gjøre strategiske grep på institusjonsnivå. Utvalget skal utarbeide et sett av kriterier som benyttes som beslutningsgrunnlag før vedtak om omfordeling av studieplasser skjer. Utvalget leverer sitt forslag i desember 2023.

I statsbudsjettet for 2024 presenterte regjeringen forslaget til ny finansieringsmodell for sektoren. NTNU har satt ned et finansieringsutvalg som skal foreslå ny modell for fordeling av midler ved NTNU. Forslaget kommer på høring til fakultetene i februar, skal vedtas i juni 2024 og iverksettes fra budsjettåret 2025. Finansieringsutvalget skal også foreslå hvordan NTNU skal håndtere flytting av studieplasser etter at vedtak er fattet. Hovedtrekkene i finansieringsmodellen er overgang fra en modell med basis- og resultatdel til ramme-finansiering. Sektoren går fra 8 til 3 indikatorer, som vektlegger studiepoengsproduksjon, gjennomføring av studieprogram og doktorgrad. Alle med åpen ramme. Finansieringskategoriene endres fra 6 til 3.

Rektor skriver i et saksnotat til NTNU-styret³ at den nye situasjonen vil gjøre det mer krevende å skape sikre planleggingsrammer for NTNU-enhetene. I dette legger hun at mer usikker bevilgning utvikling framover betyr at strategioppfølging og planlegging vil skje under stadig større usikkerhet.

Utfordringsbildet ved SU

Fakultetet (SU) har frem til 2023 hatt en økonomisk situasjon der hovedutfordringen var for høyt avsetningsnivå og en gjentatt undervurdering av inntektsoverføring fra BOA⁴. Styringssignalene i 2022 og inngang til 2023 var derfor å sørge for å gjennomføre planlagte aktiviteter og gjøre mer optimistiske vurderinger av BOA-portefølje. I 2023 har styringssignalene både fra rektor og dekan endret seg med bakgrunn i en endret global og nasjonal situasjon. Den lenge varslede utflatingen av bevilgninger får virkning, og regjeringen har tydeliggjort en ny retning for sektorens samfunnsoppdrag. Prioritering av andre deler av offentlig sektor, mindre ungdomskull, nasjonal nedgang i rekruttering til lærerutdanningene, kombinert med høy lønns- og prisstigning, gjør at endringene blir betydelige i negativ retning. Signalene i ny finansieringsmodell og dimensjoneringskriterier kan få ytterligere negative konsekvenser for SU. Dekanens vurdering er derfor at SU i langtidsperioden må omstille aktivitetene til nye rammevilkår og ny økonomisk virkelighet, samtidig som mulighetsrommet i både finansiering, dimensjonering, bidrag- og oppdragsvirksomheten og nye samfunnsoppdrag må utnyttes. Avsetningene ved SU bygges ned for raskt og er med det aktivitetsnivået som er lagt i langtidsbudsjettet (LTB) negative allerede i 2025.

I dialogmøte med NTNUs direktør for virksomhetsstyring 23. november fikk dekan ved SU klare signaler om at det forventes at det leveres et langtidsbudsjett i runde 3 med et avsetningsnivå på 5 % av totalen ved utgangen av 2027. NTNU er avhengig av at de største fakultetene har kontroll på avsetningene for å være bærekraftig på helheten.

De siste kvalitetssikrede tallene for bevilgningene for 2024-2027 til instituttene ved SU ble ikke ferdige før 27. oktober. Disse viste en ytterligere forverring av situasjonen for SU. Fakultetets langtidsbudsjett runde 2 (LTB2) 2024-27, som ble levert 1. november, er ikke realiserbart slik det ligger nå. Fakultetet som helhet og de enkelte instituttene må iverksette

³ S-sak 38/23, styremøte 29.11.2023

⁴ BOA = bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. Dvs. eksterne inntekter.

en rekke tiltak for å oppfylle kravet om å kunne bære egen risiko og ligge innenfor de resultat- og avsetningskrav som vi er pålagt. Disse justeringene må omsettes til konkrete tiltak frem mot fakultetets endelige budsjettfrist 14. februar 2024.

Dekanen har på bakgrunn av fakultetets økonomiske utfordringsbilde for LTB1 og LTB2 utarbeidet følgende framdriftsplan og prinsipper som skal legges til grunn for arbeidet i 2024:

Dato	Aktivitet	Ansvar
23.11.2023	Dekan møter direktør for virksomhetsstyring om SU mål, planer og økonomi. Forventer klare styringssignaler og rammer for avsetningsnivå	Dekan
28.11.2023	Ledersamling SU – forankring og diskusjon om rammebetingelser, risiko og tiltak	Dekan
07.12.2023	Fakultetsstyremøte	Dekan
18.12.2023	Budsjettseminar støtteapparat – administrative ledere, kontrollere og prosjektøkonomer	Seksjonssjef VØ
Januar 2024	Arbeidsperiode enheter Stillingsmøter dekan/institutt	Instituttledere Adm. ledere
07.02.2024	Frist revidert LTB instituttene	Instituttledere
Februar 2024	Ekstraordinært fakultetsstyremøte (tentativt)	Dekan
14.02.2024	Innlevering budsjett 2024 og LTB3 Årsresultat 2023	Dekan

Tabell 1 Fremdriftsplan

(Tekst og tabell er utdrag fra SUS 44/23 Budsjett 2024, langtidsbudsjett og bemanningsplan)

Budsjett 2024 og langtidsbudsjett 2024–2027 runde 3 – Institutt for lærerutdanning

I november ble det varslet at instituttens frist for detaljert budsjett 2024 utsettes til 7. februar neste år. Budsjett 2024 er samtidig en del av instituttets langtidsbudsjett 2024–2027 runde 3 (som har samme frist). Det betyr at begge deler leveres dagen før det første instituttstyremøtet ved ILU i vårsemesteret. De økonomiske rammene i skissen til langtidsbudsjett 2024–2027 runde 2 som ILU leverte 30. oktober, binder oss for 2024. Selv om kunnskapsgrunnlaget bar preg av stor usikkerhet og manglende avklaringer og saksnotatet til styret var tynt, lå det i budsjettsaken til styremøtet i november en oversikt over denne

rammen (ILU 23/23, tabell 3). Både rammen for 2024 (underskudd på 28 mill. kr.) og rammene for langtidsperioden viser at ILU framover vil få langt strammere økonomi enn det vi har vært vant til siden instituttet ble etablert i 2017. Det som var nytt i forkant av novembermøtet, var beskjeden om at vi allerede i 2024 vil få langt mindre i bevilgningsinntekter fra KD enn vi hadde forventet. Denne informasjonen er med å prege arbeidet med periodeplan, med strategisk personalplan og strategiske diskusjoner om innretninger av de ulike økonomiske budsjettpostene (gjerne omtalt ILU-internt som økonomiske «potter»). Samtidig er informasjonen med å bekrefte at instituttets handlingsrom i all hovedsak vil være basert på det vi klarer å få inn av eksterne inntekter.

Hvilke mekanismer ligger til grunn for bevilgningsbudsjettet til ILU? Vi går tilbake til saksnotatet til fakultetsstyret, og orienterer nedenfor om NTNUs rammefordeling og SUs viderefordeling internt til instituttene:

Rammefordeling fra NTNU til SU og fakultetets viderefordelingsmodell

Rammefordelingsmodellen (RFM) fordeler bevilgning fra KD til NTNU videre til fakultetene, vitenskapsmuseet og andre administrative enheter. I praksis betyr dette at cirka 70 % av bevilgning fra KD og 100 % av insentivene for BOA-aktivitet viderefordles til fakultetene. SU viderefordler gjennom fakultetets viderefordelingsmodell (VFM) til instituttene 100 % av instituttens bevilgning skapt fra utdanning og forskning. Fakultetsadministrasjon og SUs fellestiltak finansieres av andel i basis.

Endringstall i SU-fakultetets VFM og konsekvenser for 2024

SU-fakultetet har som eneste fakultet ved NTNU en viderefordelingsmodell som bruker endringstall med inngangsåret 2017 som nullpunkt. Det gjør at endringer i indikatorene for forskning og utdanning ved endring måler seg mot nullpunktet i 2017. Dette gir større svingninger i bevilgningen ved oppgang eller nedgang i aktiviteten. Denne effekten blir forsterket hvis majoriteten av instituttene har samme positive/negative aktivitetsendring i stedet for at de utlikner hverandre.

I 2024 blir effektene spesielt store for Institutt for lærerutdanning (ILU). De forsterkede svingningene i bevilgningen som endringstallfunksjonen skaper fordeles mellom enhetene

etter enhetenes andel av basis ved fakultetet. ILUs andel av basis utgjør ca. 43 %, hvilket gjør at ILU belastes med 43 % av den forsterkede negative effekten som endringstallet skaper. Tilvarende har ILU fått 43 % av de positive effektene når fakultetets bevilgning utviklet seg positivt i tidligere år. Reduksjonen i resultatbevilgning kommer i tillegg til bevilgningskutt i statsbudsjettet og interne omfordelinger av bevilgningen ved NTNU. ILU som har en stor andel av sin bevilgning som basis blir i modellen mer berørt enn institutter med mindre basis. *ILU får en reduksjon på 44,3 mill. kr. i samlet bevilgning (ramme drift) i langtidsperioden sammenliknet med LTB1.*

(Utdrag fra SUS 44/23 Budsjett 2024, langtidsbudsjett og bemanningsplan)

Del 2 Budsjettforslag 2024 og innretning framover

Vi innleder diskusjonen om budsjett med en oppsummering om rammer og budsjettprinsipp, slik fakultetet beskriver situasjonen. Rammene for årsresultatet for budsjett 2024 ble lagt ved leveranse av langtidsbudsjettet 2024-2027 (LTB 2024-27) i november 2023. Da forpliktet fakultetene – og dermed også instituttene, seg til årsresultatet (inntekt – kostnad = resultat) i 2024. Fakultetene og instituttene kan frem til årsbudsjettfrist 14. februar fritt omdisponere kostnadene innenfor disse rammene. Bevilgningen for 2024 baserer seg på resultatene fra basisbevilgningen, resultatindikatorne (studiepoengsproduksjon, doktorgrader m.m.) produsert i 2022 og tildelinger/kutt i statsbudsjettet 2024.

Leveransen av langtidsbudsjettet 2024-27 for SU-fakultetet oppfylte samlet sett ikke kravet om et bærekraftig langtidsbudsjett. Dekanen besluttet at det derfor ble nødvendig å foreta en konsolidering på overordnet nivå. Fram til neste leveranse av langtidsbudsjettet og årsbudsjett 2024 må instituttene og fakultetet gjennomføre tiltak for å lukke gapet mellom budsjettene som ble levert i november, og det konsoliderte budsjettet jf. budsjettprinsippene over. Figur 2 i saksnotat ILU 24/23⁵ viser dette gapet, – og begrepet «konsolidering» er nærmere omtalt der.

Sammenlignet med årsbudsjettet for 2023 og første leveranse av langtidsbudsjettet (LTB1) 2024-27 våren 2024, nedjusterte instituttene sine forventende netto-inntekter fra BOA.

⁵ Fra instituttstyremøtet 23.11.2023

Samtidig kom det også en rekke kutt i bevilgningen i statsbudsjettet 2024 samt den interne omfordelingen ved NTNU (vedtatt i NTNU-styret juni 2023), som ga en markant lavere inntekts side i 2024 enn tidligere forventet. Kort tid før leveransen av LTB 2024–27 (LTB2) økte derfor gapet mellom inntekter og kostnader, et gap som pga. forpliktende kostnader var vanskelig å korrigere innen leveransefristen.

Bevilgning til instituttene 2024 med realendring fra 2023

Enhet	2023	2024	Endring
SU-fakultetet	799 005	787 523	-11 482
SU-IPL	70 755	73 396	2 641
SU-ILU	356 849	336 396	-20 453
SU-ISA	57 459	57 764	305
SU-ADM/FELLES	77 512	72 987	-4 525
SU-IGE	25 520	25 817	296
SU-ISS	71 832	76 227	4 394
SU-IPS	125 924	131 893	5 969
SU-SA	12 524	13 044	520

Tabell 2: SU og instituttene⁶ ved SUs bevilgning i 2023 og 2024, og realendring (tall i 2024-kroner og i hele 1000).

Vi har satt inn tabell 2 for å vise samlet nedgang i bevilgningsinntekter til SU-fakultetet i 2024, og hvordan dette fordeler seg på instituttene. Sammenlignet med 2023 har fakultetet en realnedgang for ramme drift i 2024 på ca. 11,5 mill. kroner. Bevilgningen for forsknings- og utdanningsindikatorene baserer seg på et treårig gjennomsnitt av produksjonen i 2020–22. Produksjonen i denne perioden var stigende eller stabil. Reduksjonen i bevilgningen for 2024 kommer derfor fra reduksjon i basisbevilgningen. Noe av dette gjelder interne omfordelinger ved NTNU, mens annet er reduksjoner i NTNU og SUs bevilgning vedtatt i statsbudsjettet 2024 eller tidligere år. Mellomfinansieringen av femårig MGLU⁷ til ILU inngår i reduksjonen, men det er ingen dramatik i dette. I forbindelse med omleggingen fra fire- til femårige

⁶ Se [oversikt med navn på instituttene ved SU](#)

⁷ MGLU = Master i grunnskolelærerutdanning

grunnskolelærerutdanninger fikk ILU en omstillingsbevilgning på 30 mill. kroner fordelt over 3 år, som delvis kompenserer for bortfall av inntekter i omstillingsårene⁸ 2021,2022 og 2023. Fra 2024 er effekten av ny rammefinansiering av MGLU fullt ut innarbeidet.

Institutt for lærerutdanning – instituttleders vurdering

Instituttleder har ved flere anledninger tatt til orde for at det er svært krevende å ha god virksomhetsstyring av Institutt for lærerutdanning når rammebetingelsene endres uten forvarsel. Overgangen til nytt økonomi- og lønnsystem har gjort at vi i en lengre periode har manglet relevante verktøy som et stort institutt er avhengig av for å ha god løpende styringsinformasjon. Sammenfallende med dette er ikke økonomien for BOA-porteføljen oppdatert. Endringstallmodellens konsekvenser for 2024 for ILU var verken fakultetet eller instituttet klar over. I sum gjør dette sammen med de nasjonale innstrammingerne for sektoren, at Institutt for lærerutdanning står i en økonomisk utfordrende situasjon. Det er ikke krise, men situasjonen er kritisk og vi må gjøre tiltak. ILU må prioritere aktiviteten, og vi må jobbe med studieporteføljen og andre kostnadstunge drivere, slik at vi bygger ned kostnadene innenfor langtidsperioden fram mot 2028.

Situasjonen som instituttleder her beskriver, har nasjonale fellestrekk og alle landets lærerutdanninger får omfattende kutt i bevilgning. Universitets- og høgskolerådets fagstrategiske enhet for lærerutdanning (UHR-LU) har som oppgave å samordne og styrke kvalitet i utdanning og forskning i norsk lærerutdanning. UHR-LU jobber med et notat som adresseres til KD, men som også kan brukes internt i universitets- og høgskolesektoren. Notatet ble diskutert i UHR-Lærerutdannings rådsmøte 29. november (sak 23/27). UHR-Lærerutdanning er veldig bekymret for situasjonen, og ber i notatet om følgende tiltak for å unngå nedbygging av fagmiljøene i lærerutdanning over hele landet:

- kandidatmåltallene videreføres som en føring til institusjonene
- lærerutdanningene prioriteres i tildelingsbrevene
- det utredes alternative modeller for finansiering av praksisopplæringen i lærerutdanningene og KD anbefales å legge frem oversikt over praksiskostnader for de ulike profesjonsutdanningene i Profesjonsmeldingen⁹

⁸ ePhorte 2020/34371 Mellomfinansiering av 4-årig lærerutdanning - ILU

⁹ Profesjonsmeldingen forventes lagt fram for Stortinget våren 2024

Sviktende studentrekruttering til lærerutdanningene er en nasjonal utfordring og en internasjonal trend. Nasjonalt forum for lærerutdanning (NFLP) ble opprettet i 2018 for å følge opp strategien *Lærerutdanning 2025*. Forumet dekker alle lærerutdanningene og er en arena der nasjonale myndigheter, utdanningsinstitusjoner, eiere, ledere og lærere i barnehage og skole diskuterer og deltar i utviklingen av lærerutdanningene sammen. Dette partssammensatte forumet arbeider bl.a. med rekruttering til læreryrket i et bredt perspektiv. Det betyr at forumet også ser på f.eks. gjennomføring og gjennomstrømning, og overgangen fra lærerutdanning til læreryrket. NFLP jobber for tiden med en nasjonal strategi om lærerutdanning. Et bredt og helhetlig arbeid for å gjøre lærerutdanningen mer attraktiv å søke til, og mer systematisk oppfølging av ferske lærere som kommer ut i jobb, kan være med å styrke omdømmet til lærerutdanningen og læreryrket. Arbeidet og ansvaret for å bidra til at flere lærerstudenter kommer ut fra studiene som lærere, ligger hos UH-sektoren. I dette ligger å diskutere utdanningskvalitet, både hva det betyr og hvordan kvalitet kan bidra til å gjøre lærerutdanningen attraktiv og interessant for flere unge.

Strategisk personalplanlegging og bemanningsplan

Det gjøres for tiden ingen tilsetninger ved ILU, og eventuelle avganger blir ikke erstattet. Stillinger i Institutt for lærerutdanning sin strategiske personalplan (SPP) er satt på vent. ILU-administrasjonen gjør sammen med fagseksjonslederne nye kapasitetsvurderinger i de ulike fagmiljøene, fordi situasjonen krever oppdatert oversikt over kapasitet og forpliktelser. Instituttleder ser på endringer i aktivitet. Det må gjøres vurderinger fordi det vil være ulikt hvordan endringer i kapasitet slår ut. I arbeidet ser instituttleder på hvordan vi bruker ressurser på tvers. Som nevnt i sakspapiret til forrige styremøte (ILU 24/23) vil instituttleder sammen med fagseksjonsledere og senterledere i det videre arbeidet vurdere områder hvor vi har tilgrensende og overlappende kompetanse, og om vi på det grunnlaget kan avhjelpe ad hoc-situasjoner og kortvarige behov. Stillinger som er kritiske blir vurdert i månedlige stillingsmøter mellom instituttleder og dekan, etter bestemte kriterier.

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved ILU

Ved at flere studenter søker (og fullfører) lærerutdanning styrkes instituttøkonomien. Det samme kan vi si om store deler av våre eksterntfinansierte etter- og videreutdanninger¹⁰.

¹⁰ Robusthet og økonomisk bærekraft forutsetter *realistisk* budsjettering av aktivitetene

Utsynsmeldingen¹¹ til Stortinget har til hensikt bl.a. å bidra til å dekke de viktigste kompetansebehovene i arbeids- og samfunnslivet. Meldingen varsler forventninger om i) at fleksibel utdanning skal bli en integrert del av institusjonenes utdanningsvirksomhet, ii) at endringer i finansieringssystemet og egenbetalingsforskriften skal gi incentiver til å utvikle flere tilbud, og iii) at institusjonene utnytter potensialet som ligger i digitalisering av utdanningsvirksomheten. Etter- og videreutdanning er en stor og integrert del av utdanningsvirksomheten ved Institutt for lærerutdanning. Denne porteføljen består av både bevilgningsfinansiert og helt eller delvis eksternfinansiert EVU. KD har satt ned en prosjektgruppe som jobber med hvordan anbefalingene i *Med videre betydning* (NOU 2022:13) skal følges opp. Arbeidsutvalget i UHR-LU er representert inn i ulike arbeidsmøter om introduksjonsår, karriereveier og tilskuddsordninger. ILU følger framdriften av dette arbeidet tett, og forventer utlysning og anbudskonkurranse på nye EVU-tilbud i 2025. Instituttet har sterke fagmiljø innenfor alle fagområdene og forventer gode muligheter for tilslag på tilbud. Tildelinger av eksternfinansierte etter- og videreutdanninger gir instituttet mulig styrket omdømme så vel som økonomisk handlingsrom.

En vedvarende NTNU-intern risikofaktor som svekker ILUs evne til å lykkes på det eksternfinansierte EVU-området, og som dermed truer våre muligheter til å kunne utvide denne aktiviteten, ser ut til å være mangel på prosjektøkonom – i særdeleshet noen som kan følge opp instituttets BOA-EVU¹². Økonomiavdelingen ved NTNU har stadfestet at siden BOA er et komplekst område med ulike regelverk og krav til prosjektoppfølgning, skal prosjektøkonomen være den som holder i tømmene for BOA-EVU. All økonomisk aktivitet ved NTNU blir regnskapsført og følges opp i prosjekter, og prosjektøkonomen er ekspert. Til forskjell fra annen BOA, der vitenskapelig prosjektleder har et større ansvar, skal praktisk oppfølging av BOA-EVU håndteres av prosjektøkonom. Instituttleders vurdering er at ILUs BOA-portefølje er svært sårbar og at porteføljen og området behøver kontinuerlig fagadministrativ oppfølging og støtte. Dette er meldt inn NTNU-internt ved flere anledninger.

¹¹ Meld. St. 14 (2022–2023) Utsyn over kompetansebehovet i Norge

¹² BOA-EVU = (helt eller delvis) eksternfinansierte etter- og videreutdanninger. I motsetning til annen BOA, som i all hovedsak er eksternfinansierte forskningsprosjekter.

Innsparingstiltak for å redusere kostnadene ved ILU. En dreining i innretningen av fagseksjonenes økonomiske midler

Ledermøtet ved ILU har ved flere anledninger i høst diskutert den økonomiske situasjonen. I diskusjonene inngår blant annet innretningen på fagseksjonenes budsjetter. Utgangspunktet har vært strammere økonomiske rammer og et større behov for å ha god oversikt over bruken av instituttets midler slik at administrasjonen mer jevnlig kan gi gode oppdateringer til fagseksjonslederne, og et uttalt behov for mer administrativ støtte til fagseksjonslederne. I tillegg har vi sett at det er behov for en gjennomgang av rutiner som ivaretar likebehandling med utgangspunkt i NTNUs retningslinjer og statens bestemmelser for øvrig. Vi erfarer at kulturen på noen områder er preget av flere år med robust økonomi – og ILU går nå gjennom egen praksis for å sikre lik behandling i instituttets personalenheter og økt bevissthet om hvordan vi forvalter og disponerer instituttets økonomiske midler.

Fra 4. september i år innførte instituttleder innsparingstiltak for resten av kalenderåret 2023. Flere av disse tiltakene ser vi behov for å videreføre i 2024. Et helt konkret eksempel er bevertning, som det i utgangspunktet burde være enkelt å stramme inn på. Instituttleder tydeliggjør at bevertning ved alle arrangement og samlinger skal følge NTNUs retningslinjer for bespisning. Et kostnadsreducerende tiltak som videreføres i en revidert form er at ved alle interne arrangement og samlinger betales drikke av den enkelte¹³. Ved arrangement med eksterne deltakere er det anledning til at drikke belastes prosjekt i henhold til Statens regulativ. Instituttlederbeslutningen omfatter alle ILU-enheter, også de nasjonale sentrene.

Fremtidig innretning av økonomiske midler for den faglige aktiviteten som foregår i instituttets fagmiljøer har vært diskutert i ledermøtene i høstsemesteret. Flere modeller har vært diskutert, felles for alle er at midlene må reduseres – men at vi forsøker å skjerme så mye som overhodet mulig. Fagligstrategisk aktivitet er instituttets kjerneområde, men instituttleders vurdering er en mer nøysom og nøktern bruk av instituttets midler. Instituttleder har strammet inn slik at annuum og småforskmidler skal brukes til faglig utvikling og kunstnerisk utviklingsarbeid. Det som gjøres av grep for å redusere kostnadene her, baserer seg på erfaringstall fra regnskapene, som over år viser at vi bruker ikke opp alle

¹³ Kaffe og te er unntatt

pengene. Det utarbeides nye retningslinjer som skal tydeliggjøre instituttleders beslutning og avklare gråsoner.

Instituttleders vurdering er at vi vil være i stand til å levere på samfunnsoppdraget også i strammere økonomiske tider. Med solid kompetanse, engasjement og dedikasjon i alle ledd har Institutt for lærerutdanning det beste felles grunnlaget. I endringstid er dette viktigere enn noen gang.

Instituttstyret ILU

Sak ILU 32/23 Kvalitetsmelding for utdanning 2022/2023 og langsiktig porteføljeutvikling

Føremål:

Instituttleiar legg fram for styret kvalitetsmeldinga for 2022/2023 som blei levert 15. november 2023 saman med forslag til vedtak om endringar i studieprogramporteføljen frå 2025. Saka bygger på sak 19/23, der instituttstyret fekk ei orientering om korleis instituttet arbeider med kvalitetsmeldinga og planar for strategisk utvikling av studieporteføljen.

I tillegg til sjølve kvalitetsmeldinga følgjer eit meir utdjupande saksframlegg til styret om pågåande arbeid med kvalitetsutvikling i utdanningane. Instituttleiar ønsker innspel frå styret på innretning og vidare utvikling i arbeidet med utdanningskvalitet ved ILU.

Forslag til vedtak:

Instituttstyret tar kvalitetsmeldinga frå Institutt for lærarutdanning til orientering og ber instituttleiar om å følgje opp den planlagde endringa i studieprogramporteføljen om å legge ned Master – lærarspesialist (MLS) frå studieåret 2025/2026.

Vedlegg:

- ILU si kvalitetsmelding 2022/2023 og langsiktige planar for utvikling av studieporteføljen

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@su.ntnu.no www.ntnu.no/ilu	Sverres gate 12	+47 73590400	

Adresser korrespondanse til saksbehandlende enhet. Husk å oppgi referanse.

Endringer i studieprogramporteføljen frå 2025/2026

Frå 2025 planlegg ILU å legge ned den erfaringsbaserte masterutdanninga Lærarspesialist (MLS). Nedlegginga er ei følgje av at den nasjonale satsinga lærarspesialistutdanning blei avvikla i 2021. Denne vidareutdanninga utgjør dei første 60 studiepoenga i masterutdanninga, og studentane må ha fullført lærarspesialistutdanninga for å få opptak til masterutdanninga. Masteroppgåva på 30 studiepoeng utgjør den siste delen av utdanninga.

Det siste studentkullet avslutta lærarspesialistutdanninga våren 2023 og har hatt høve til å fortsette på masterutdanninga i 2023/2024. Dermed er grunnlaget for masterutdanninga tømt, og det vil ikkje vere opptak til MLS 2024.

Nedlegging av studieprogram med eit omfang på 60 studiepoeng eller meir krev rektorvedtak, og instituttet må melde inn nedlegginga i ein to-trinns søknadsprosess i tråd med retningslinjene for utvikling av studieporteføljen ved NTNU. Instituttet skal melde inn førehandsvarsel (trinn 1) til fakultetet innan 10. januar 2024 og endeleg søknad (trinn 2) ca. 10. mai 2024.

I innmeldinga ber instituttet rektor om å legge ned følgjande tilbod:

- Master – lærarspesialist (MLS)
- Lærarspesialist (LÆRSPEMATVU)

Arbeid med utdanningskvalitet ved Institutt for lærarutdanning

Kvalitetsutvikling i utdanningane er eit kontinuerleg arbeid som går føre seg gjennom heile året. NTNU sitt kvalitetssystem for utdanning omfattar verktøy og rutinar som støttar dette arbeidet, som verktøy for emneevaluering, årlege og periodiske evalueringar av studieprogramma, kvalitetsmeldinga og årshjul for utvikling av studieporteføljen. Instituttet si kvalitetsmelding svarar på bestilling frå rektor- og fakultetsnivåa om kvalitetsarbeidet og inngår i NTNU sitt systematiske utvikling av utdanningskvaliteten. Kvalitetsmeldinga for studieåret 2022/2023 følgjer som vedlegg til denne saka.

I årets bestilling frå rektor var det særleg vekt på korleis instituttet arbeider med å styrke kvalitetskulturen og det systematiske kvalitetsarbeidet i utdanningane. ILU har ei brei studieportefølje som omfattar ulike fagområde og utdanningstypar. Instituttet rommar dermed eit mangfald av praksisar, arbeidsmåtar og forståingar i utviklinga av utdanningskvalitet. Stort engasjement for undervisning og utdanning er eit fellestrekk

i dette mangfaldet, og studentaktive, variererte og innovative lærings- og undervisningsformer ligg i kjernen av kompetansen som kjenneteiknar ILU. Dette kom tydeleg til uttrykk då NTNU gjorde offentleg dei nye meritterte undervisarane i 2023, der heile seks av 21 nye meritterte undervisarar er tilsette ved ILU.

Det sterke engasjementet for kvalitet i utdanningane viser seg dessutan i søknadar om og tilslag på prosjektmiddel for å utvikle utdanningskvaliteten, internt ved ILU, ved NTNU og i nasjonale ordningar. I det følgjande skildrar vi nærmare eit utval av aktuelle utviklingsarbeid ved ILU, med mål om å gje instituttstyret betre innsyn i noko av det som går føre seg på dette området ved ILU.

Utviklingsprosjekt finansiert av ILU

ILU har sidan 2018 årleg lyst ut prosjektmiddel for å styrke utdanningskvaliteten i grunnutdanningane. Tildelinga for studieåret 2023/2024 var særleg retta mot utviklingsprosjekt som kan bidra til å

- utvikle studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer
- styrke samanhengen mellom dei ulike delane i utdanningane for å fremme kvalitet i utdanningane
- fremme praksisrelevansen i utdanningane
- styrke internasjonalisering og mobilitet i studieprogramma
- styrke forskingsbasert undervisning og at studentane tar del i forskingsarbeid
- styrke språkleg jamstilling i utdanningane

Kostnadsrammene for prosjekta kan vere opp til 100 000 kroner.

I denne tildelinga legg instituttet vekt på at prosjekta skal kome heile studentgrupper til gode gjennom å styrke kvaliteten i undervisinga og at prosjekta har potensial for å bygge strukturar som kan bidra til kvalitetsutvikling ut over prosjektet si varigheit og innafør den ordinære ressursramma.

Desse prosjekta fekk tildelt middel i 2023:

Prosjekt	Prosjektleder	Tildeling
Digital teknologi i nye undervisningsformer i lærerutdanningen	Ove Østerlie	100 000,-
Skrivesnakk	Irmelin Kjelaas	65 000,-
Programmering	Torunn Smevik	50 000,-
Estetikk på tvers	Sindre Dagsland	22 000,-

Erfaringar frå ordninga

Prosjektmidla blir mellom nytta til å kjøpe inn tenester og utstyr og til å lønne eksterne bidragsytarar, til dømes læringsassistentar eller gjesteforelesarar. Midla bidrar til at det er mogleg å forske på utprøving av ulike læringsformer, utvikle

læringsressursar og arrangere interne seminar eller konferansar som del av sjølve utviklingsarbeidet eller for å spreie kunnskap og erfaring frå prosjekta. Prosjekta har ulik innretning og rekkevidde, frå å utvikle nye læringsformer innanfor eitt fag til tematisk orienterte prosjekt med ei tverrfagleg innretning.

Av tilbakemeldingane frå prosjektleiarane kjem det fram at midla er avgjerande for å stimulere til nytenking, innovasjon og utprøving i undervisningssamanheng, og at dei dermed har stor innverknad på kvalitetsutviklinga i utdanningane på instituttet. I fleire tilfelle er det forskingsgrupper som står bak prosjekta, noko som viser at midla også bidreg til å stimulere forskingsbasert undervisning. Prosjekta er dessutan motiverande for deltakrane og kan vere ein arena for utviklingsorientert samarbeid mellom ILU, studentar og eksterne partnarar.

Prosjektleiarane peiker også på utfordringar og forbetningsområde for denne tildelinga. Strukturane i utdanningane og på instituttet gjer det krevjande å prøve ut nye undervisningspraksisar og læringsformer på tvers av emne, studieprogram, praksisperiodar, fag eller studieår, og retningslinjene for korleis studieplanane skal vere gjer at det vanskeleg å prøve ut nye lærings- og vurderingsformer utan å planlegge lang tid i forvegen.

Vidare utvikling

Framover ønsker instituttleiinga å styrke den strategiske innretning på desse midla, slik at prosjekta i enda større grad kan støtte opp om måla i periodeplanen. Utdanningsutvalet vil få ei meir aktiv rolle, både i å forme den strategiske innretninga på utlysinga og i vurderinga av søknadane. Samstundes er det eit mål å samordne den strategiske innretninga og vurderingsprosessen med utlysinga av strategiske forskingsmiddel, slik at ordninga blir meir føreseieleg for dei tilsette. Med ei styrka strategisk innretning på prosjekta blir det dessutan viktig å etablere betre rutinar for å følgje opp prosjekta og spreie resultat og erfaringar på instituttet.

[NTNU toppundervisning](#)

NTNU Toppundervisning¹ er ei satsing som skal bidra til at NTNU når målet om å levere utdanning med kvalitet på høgt internasjonalt nivå. Toppundervisning består av fleire ulike utviklingstiltak, mellom anna middel til utviklingsprosjekt som har som mål å utvikle nye praksisar for læring og vurdering for å auke læringsutbyttet hos studentane.

I 2023 lyste NTNU toppundervisning ut middel til utviklingsprosjekt i perioden 2023–2025. Utlysinga retta seg mot fagmiljø som ønsker å utvikle og prøve ut ulike vurderingsformar som fremjar refleksjon og læring i prosjekt som aktivt involverer

¹ <https://www.ntnu.no/toppundervisning>

studentane i planlegginga og gjennomføringa. Fagmiljø ved ILU fekk tildelt to av i alt ni prosjekt:

- Mari-Ana Jones frå Fagseksjon for yrkesfag, skuleutvikling og utdanningsleiing leiar prosjektet [Samskapt vurdering](#), som blir gjennomført som eit felles prosjekt i den treårige yrkesfaglærerutdanninga og masterutdanninga i skuleutvikling og utdanningsleiing.
- Martin Øystese frå Fagseksjon for samfunnsfaga leiar prosjektet [Det er ikkje svaret som opplyser, men spørsmålet](#), som blir gjennomført i grunnskulelærerutdanninga.

Erfaringar

Prosjekta starta opp hausten 2023 og er i gang med arbeidet i tråd med prosjektplanane. Dei har brukt hausten på førebuingar i fagmiljøa, har starta samhandling med studentane om vurderingsformene dei utviklar og legg no planar for neste fase i prosjekta.

I saksførebuinga blei prosjektleiarane spurde om utfordringar og suksessfaktorar i prosjekta. Dei peiker på det å ha tid nok til prosjektet og å finne tidspunkt for møter i fagteamet og med studentgruppene som mest utfordrande. For å lukkast i prosjektet krevst god planlegging, tydelege strukturar og ein prosjektleiar som driv arbeidet framover. I tillegg er det avgjerande at det er fleksibilitet og vilje i fagteamet og studentgruppene til å reflektere og tenke nytt når ein skal utvikle og prøve ut nye praksisar.

Vidare oppfølging

Eitt av kriteria i utlysinga er at prosjekta har konkrete planar for å spreie kunnskap og erfaringar frå prosjekta til andre. Begge prosjektleiarane planlegg å bidra med kunnskap om studentmedverknad og vurdering gjennom vitenskaplege publikasjonar. Dersom resultatane frå prosjekta er gode, vil dei kunne kome andre emne til gode og bidra til å auke kvaliteten i vurdering og læring i studieprogramma som er involverte. For å spreie erfaringane internt ved ILU, er det viktig at instituttet viser interesse for prosjekta og legg til rette for å presentere og dele erfaringar i formelle og uformelle arenaar.

[Kvalitetsutvikling av praksis i utdanningane](#)

Det er stor merksemd rundt praksis i utdanningane, og ILU arbeider på fleire hold mellom anna for å styrke samarbeidet med eksterne partnerar, kommunikasjonen med studentane, heilskap og samanhengen mellom praksis og dei andre delane i utdanningane og dei administrative systema og rutineane i praksisforvaltinga. Her vil vi nemne to døme på korleis ILU arbeider med å styrke kvalitetsarbeidet i studentpraksisen.

1. Prosjektmiddel frå Program for auka studentmobilitet

Hausten 2023 fekk prosjektet *STUPRA – studentmobilitet i praksis* tilslag på middel frå Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir) for å auke studentmobiliteten gjennom praksis i utlandet. Prosjektet er leia av Jørgen Klein, Ann Sylvi Larsen og Tove Grete Lie. I grunngevinga for tildelinga står det:

Utenlandsopphold vi kunne styrke studentene som kommende lærere i et flerkulturelt klasserom. Institusjonen sender allerede studenter til Zambia som er samarbeidspartner i dette prosjektet, og har flere søkere enn plasser. I dette prosjektet ønsker man å utvikle en robust modell for utenlandsparksis med et utvidet antall steder der studentene kan ha sin praksis. Et nyskapende element i dette prosjektet er å arbeide for at FOU-oppgaven for 3. års studenter skal være en del av praksisoppholdet. Videre er det nyskapende med opprettelse av praksisgrupper der to norske og to zambiske studenter skal arbeide sammen parvis sammen i klassene. Disse fire studentene vil også møtes digitalt før de norske studentene reiser. Videre vil de få digital undervisning, som også studenter som ikke reiser vil kunne delta på.

Innsiktene frå prosjektet skal komme fleire studieprogram til gode. Det er særleg aktuelt å sjå på nytt korleis profesjonsdelen i lektorprogramma kan nytte seg av erfaringane frå dette prosjektet, men også å vurdere korleis praksis i utlandet kan sjå ut i andre studieprogram.

2. Organiseringa av kvalitetsutvikling i praksis

Praksis i grunnskulelærerutdanningane 1-7 og 5-10 krev mykje administrative og faglege ressursar. Instituttet har sidan fusjonen hatt fem fagleg tilsette i 20 % stilling kvar til å jobbe med mellom anna kvalitetsutvikling av praksis. Frå 2023 er arbeidet organisert slik at dei jobbar prosjektbasert i faste team (1 fagleg og 1 administrativ) med kvart sitt studieår. Hensikten med prosjektstrukturen er å kunne følgje utviklingstiltak og endringar betre opp, evaluere og eventuelt justere dei, både undervegs og etter utprøving. Slik er det lettare å få til samstemde koplingar mellom progresjonen i studieprogramma og praksisdelen av utdanninga. Hausten 2023 prøver til dømes 1.-årsteamet ut ein ny modell for praksisoppfølging. Modellen vil bli evaluert av studentar, praksislærarar og oppfølgingslærarar etter utprøvinga, slik at prosjektet kan justere han før neste studieår. Våren 2024 vil 3.-årsteamet prøve ut fagleg oppfølging av studentar med same valfag i samband med FoU-oppgåva. Vidare blir praksisemna i 4. og 5. studieår slått saman til eitt emne frå neste studieår. Med denne endringa blir praksisomfanget i emnet om lag tilsvarande omfanget per emne i dei første tre åra, og grunnlaget for å vurdere praksisen dei siste to åra blir styrka. Dessutan utgjer samgangen mellom masteroppgåva, rettleiing, praksisoppfølging og empiriinnhenting ein stor del av det pågåande arbeidet på syklus 2.

Innovasjon i utdanningane

Innovasjon som omgrep er relativt nytt i utdanningssamanheng og kan bli tolka på ulike måtar. I oppfølginga av årsplanen for 2023 har innovasjonsleiar og nestleiar for utdanning saman starta ein samtale med studieprogramleiarane og fagseksjonsleiarane om korleis vi som lærarutdanningsinstitusjon forstår innovasjon og kan sette det om til praksis for å utvikle arbeidslivsrelevansen i utdanningane våre. Så langt har arbeidet avdekkja at fagseksjonane har ulike forståingar av og erfaringar med til dømes utviklingsorienterte eller praktisk innretta masteroppgåver. Dette tyder på at instituttet treng å utvikle ei meir felles forståing av kva innovasjon i utdanningane tyder og kva for lærings- og vurderingspraksisar som kan fremje studentane sin utviklings- og innovasjonskompetanse.

I periodeplanen for 2024–2027 er innovasjon i utdanningane eit prioritert område. Her blir fenomenet forstått som det å utdanne studentar som kan drive fagleg og pedagogisk utvikling ut frå dei moglegheitene og utfordringane som samfunnsutviklinga gir. Tiltaka handlar om å utvikle ein innovasjonskultur, å etablere strukturar som legg til rette for utviklingsorienterte prosjekt i utdanningane og å kople masterstudentar til forskingsgruppene. I dette arbeidet er det sentralt at fagmiljøa arbeider med å omsette innovasjonsomgrepet i konteksten av utdanningane og faga.

Notat

Til: Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Kopi til:

Frå: Institutt for lærarutdanning

Signatur:

Kvalitetsmelding 2022/2023 og langsiktige planar for utvikling av studieporteføljen – Institutt for lærarutdanning

Kvalitetsmelding for utdanning 2022/2023

I kvalitetsmeldinga for 2022/2023 blir institutta bede om å skildre korleis vi arbeider med å styrke kvalitetskulturen og det systematiske kvalitetsarbeidet i utdanningane våre. I dette arbeidet er det ei utfordring at forståinga av kva som ligg i omgrepet kvalitet og kva ein legg vekt på i kvalitetsarbeidet kan vere svært forskjellig. For å styrke kvalitetskulturen og kvalitetsarbeidet i utdanningane våre er det derfor sentralt å sette på agendaen kva vi forstår med kvalitet i utdanning, slik at vi kan arbeide mot ei meir felles forståing av kva vi vil leggje vekt på i utdanningane våre.

Før vi går vidare til å svare på spørsmåla i bestillinga frå fakultetet, vil vi vise fram skildringane til studiekvalitetsleiaren for profesjonsfaget i lektorutdanninga som eit døme på korleis ein studieprogramleiar arbeider med kvalitetsutvikling. Ho skriv om eit heilskapleg og breitt syn på kvalitetsarbeidet og legg vekt på at tett samarbeid mellom dei ulike aktørane i utdanninga står sentralt i kvalitetsutviklinga:

- Samarbeid med *studentane* gjennom aktive referansegrupper, månadlege dialogmøte med tillitsvalde studentar og å inkludere studentane i utforminga av den årlege kvalitetsrapporten for profesjonsfaget i lektorutdanningane.
- Nært samarbeid i det daglege mellom *studiekvalitetsleiaren*, *administrativ koordinator* og *fagleg leiar for praksis* om små og store utviklingsarbeid i utdanninga.
- Systematisk arbeid saman med *undervisningsgruppa* om heilskap og samanheng mellom dei ulike delane i profesjonsfaget. Arbeidet skjer gjennom ei aktiv gruppe på Teams og 2–3 fysiske møter i semesteret, som regel også saman med dei som underviser i PPU.
- Informasjon til og dialog med *praksislærarane i skulen* om innhald og fokusområde i utdanninga gjennom semesteret og oppfølging i praksis, gjennom skriftleg kommunikasjon og dialogmøte med seminarleiarane kvart semester.

Postadresse

Org.nr. 974 767 880

Besøksadresse

Telefon

Sakshandsamar

7491 Trondheim
Norway

postmottak@su.ntnu.no
www.ntnu.no/ilu

Sverres gate 12

+47 73590400

- Samarbeid med dei andre *sentrale aktørane i lektorutdanninga* på NTNU, det vil seie studieprogramleiarar, administrative koordinatorar og forvaltingsutvalet for lektorutdanninga (FUL). Dette samarbeidet skjer mellom anna gjennom programleiarforum, administrative forum og FUL sitt kvalitetsseminar i slutten av kvart semester.

På eit institutt som ILU er det sjølvsagt eit mangfald av praksisar, arbeidsmåtar og forståingar, også når det gjeld det systematiske kvalitetsarbeidet. Dermed er det for omfattande å gi ei komplett oversikt over korleis dei ulike studieprogramma, fagmiljøa og emneansvarlege arbeider med kvalitetsutvikling i utdanningane. Vi svarer vi derfor på spørsmåla som blir stilte i bestillinga frå instituttleiinga sitt perspektiv. Samtidig brukar vi høvet til å vise fram fleire dømer på god praksis i fagmiljøa for å illustrere korleis vi arbeider med utdanningskvalitet på ILU.

Korleis arbeider vi med å utforske nye og varierte undervisnings- og vurderingsformer?

Den jamne tilsette ved ILU har nok ei oppfatning av seg sjølv om at dei er generelt opptatte av å nytte studentaktive, varierte og innovative lærings- og undervisningsformer, og forskingsbasert undervisning ligg i kjernen av den kompetansen som kjenneteiknar ILU. Instituttet har likevel ein veg å gå når det gjeld å arbeide systematisk og samordna med å utvikle undervisnings- og vurderingsformar og å spreie erfaring og kunnskap frå utviklingsarbeidet i fagmiljøa.

Å drive systematisk utviklingsarbeid på dette området er krevjande og komplekst, men dersom vi lukkast kan det gi store gevinstar i form av meir læring for studentane, betre arbeidslivsrelevans i utdanningane og nye innsikter i korleis vi kan organisere utdanningane. Det krev tydeleg leiing å motivere vitskapleg tilsette med høg kompetanse til å utforske nye praksisar, og dermed gi opp vande måtar å undervise på. Vi har likevel fleire dømer på vellukka utviklingsarbeid, mellom anna gjennom dei årlege utlysingane av interne prosjektmiddel for å styrke utdanningskvaliteten og ikkje minst i revisjonen av masterutdanninga i fagdidaktikk det siste året. I periodeplanen for 2024–2027 legg vi vekt på innovasjon innanfor utdanningsområdet, der vi mellom anna planlegg tiltak for å styrke innovasjonskulturen på instituttet, spesielt i samband med studentane sine masterprosjekt. I den reviderte studieplanen for Master i fagdidaktikk er utforskande og utviklande perspektiv på læring og undervisning gjort meir tydeleg.

I 2023 fekk ILU støtte frå NTNU Toppundervisning til to utviklingsprosjekt for å prøve ut ulike vurderingsformer. Martin Øystese leier prosjektet «Det er ikkje svaret som opplyser, men spørsmålet», knytt til undervisning i samfunnsfag i grunnskulelærarutdanninga. I dette prosjektet utforskar vi korleis vi kan bruke fleirvalsspørsmål for å stimulere til auka og meir nøye lesing og øve studentane opp i å stille faglege spørsmål, samstundes som vi utviklar kunnskap om fleirvalsspørsmål som vurderingsform. Det andre prosjektet, «Vurdering for samskapt læring», er knytt til dei samlingsbaserte utdanningane Master i skuleutvikling og utdanningsleiing og Yrkesfaglærarutdanning, leia av studieprogramleiar Mary-Ana Jones. I dette arbeidet utviklar prosjektgruppa innovative og fleksible vurderingspraksisar gjennom aksjonsforskningsprosjekt der studentar og faglærarar er med som likeverdige partnarar i ulike roller. Begge prosjekta er gode dømer på korleis fagmiljøa ved ILU arbeider systematisk og forskingsbasert med å utvikle vurderingspraksisen i utdanningane.

Kva for system har instituttet for å melde tilbake til studentane etter emne- og programevalueringar?

Instituttet har ikkje etablert eit felles system for å melde tilbake til studentane etter emne- og programevalueringa, men tilbakemeldingar til studentane om emne- og programutvikling er eit tema som blir diskutert jamleg i leiarmøte og utdanningsutval. Dei fleste emna ved instituttet bruker referansegrupper som verktøy i evalueringa, og melder tilbake til studentgruppa om justeringar som blir gjort undervegs i semesteret. Det overordna inntrykket er at studieprogramma har god kontakt med studentdemokratiet og at dei tillitsvalde studentane blir inkluderte i det systematiske utviklingsarbeidet. I dei mindre programma ser det ut til å vere tettare kontakt med studentgruppa enn i dei store grunnskulelærarutdanningane.

Studieprogramleiar for yrkesfaglærarutdanninga skriv om tilbakemelding til studentane: «*Etter hver evaluering vi har med våre studenter forsøker vi i størst mulig grad å gå gjennom evalueringene [...] sammen med studentene. Vi har til enhver tid en tett dialog, både formelt og uformelt. Vi ønsker å vise at studentstemmen er viktig og at vi tar deres perspektiv på alvor.*»

Korleis blir program- og emneperspektivet balansert i utviklingsarbeidet?

På dette området er det også forskjell på dei mindre programma, der undervisningsgruppa er lita og oversiktleg, og dei større og meir komplekse grunnskulelærarutdanningane, der svært mange tilsette er involverte i undervisning og utvikling. I yrkesfaglærarutdanninga, PPU, arkivutdanningane og dei toårige masterutdanningane samarbeider heile undervisningsgruppa i utviklingsarbeidet, slik at heilskap i programma og samanhengen mellom program- og emnenivå blir tematisert i undervisningsfellesskapet. I grunnskulelærarutdanninga skjer kvalitetsutviklinga meir fagvis, noko som gjer det meir utfordrande å balansere program- og emneperspektivet i desse utdanningane. Den periodiske evalueringa av grunnskulelærarutdanningane frå 2021 peiker nettopp på at manglande samarbeid og kommunikasjon mellom faga går ut over samanheng og heilskap. Studieprogramleiarane arbeider derfor med å leggje betre til rette for dialog og forståing på tvers av fag, praksis og pedagogikk.

For å støtte utviklingsarbeidet i grunnskulelærarutdanningane har nestleiar for utdanning gått inn i rolla som utdanningsfagleg leiar for praksis i 2023. Studieåret 2022/2023 har ILU arbeidd særleg med å gjere progresjonen i praksis tydeleg, legge til rette for betre samanhengen mellom praksis og campusundervisninga og å styrke samarbeidet med praksisskulane. Dette arbeidet held fram også i 2024.

Korleis arbeider instituttet med studieprogramleiar, og korleis blir studieprogramråda involvert i utviklingsarbeid?

ILU har eit eige utdanningsutval som rådgjevande organ for instituttleiinga i spørsmål som gjeld utdanningsområdet, som mellom anna skal «bidra til erfaringsutveksling, godt samarbeid, nyskaping og synergier mellom studieprogrammene, og [...] kulturbygging og identitetsskapende arbeid ved instituttet»¹. I utdanningsutvalet deltek instituttet sine studieprogramleiarar, kvalitetsleiar for profesjonsfaget i 5LU, utdanningsfagleg leiar for praksis og instituttillitsvalde studentar. Nestleiar for utdanning leier utvalet med støtte frå rådgjevar for utdanningsområdet.

¹ Sitatet er frå [mandatet for utdanningsutvalet ved ILU](#), tilgjengeleg på Innsida.

Utdanningsutvalet har møter tre gonger i semesteret. Agendaen for møta er typisk aktuelle tema frå årshjulet for kvalitetsutvikling og saker som instituttet arbeider med, som til dømes utvikling av læringsmiljø, rekrutteringsarbeid eller arbeid med overordna planar på instituttet. Utvalet er også ein viktig arena for erfaringsutveksling om studieprogramleiarrollen og korleis dei ulike programma arbeider med studiekvalitet.

I tillegg til utdanningsutvalet held ILU kvart semester utvida leiarseminar med studieprogramleiarar, leiarar for fagseksjonane og dei nasjonale sentra på instituttet (nivå 4) og dei administrative koordinatorane for studieprogramma. Også denne arenaen er viktig for å styrke samarbeidet mellom dei ulike rollane om kvalitetsutvikling og systematisk kvalitetsarbeid på instituttet og for ei felles forståing av studieprogramleiarrolla.

Studieprogramråda har møter om lag to gonger per semester. Dei fungerer som rådgjevande organ for utdanningane, i tråd med mandatet i kvalitetssystemet for utdanning. Ved ILU, som utdannar kandidatar til eit relativt tydeleg definert arbeidsliv, er det særleg viktig å få innspel frå dei eksterne representantane i studieprogramråda.

Kva for data- og anna kunnskapsgrunnlag blir brukt, og korleis?

Data om opptak, gjennomstrøyming og fråfall er viktige i planarbeidet og styringa av verksemda (PBO-arbeidet). Instituttet brukar data om utdanningane i rapportar, utgreiingar og som kunnskapsgrunnlag i planarbeidet. Vi legg kvart år fram ei kvalitetsmelding for instituttstyret, mellom anna med data om opptak, gjennomføring og fråfall i utdanningane, slik at styret har denne kunnskapen med seg når dei behandlar saker om budsjett, strategisk personalplan og studieporteføljeutvikling.

Vi brukar data frå Studiebarometeret saman med statistikk om opptak og fråfall når vi prioriterer utviklingsområde og tiltak i utdanningane for å styrke rekruttering, læringsmiljø og gjennomføring. I dette arbeidet er også tilbakemeldingane frå studentane gjennom emneevalueringar i KASPER, i studieprogramråda og i månadlege møter med instituttillitsvalde (ITV) viktig. Dessverre har ILU så langt ikkje lukkast godt nok i å motivere alle emneansvarlege til å bruke KASPER i emneevalueringa, så dette er framleis eit utviklingsområde.

Er det nokon av instituttet sine program som har utfordringar knytt til krava i forskrift om rammeplan?

I forskrift om rammeplan for grunnskulelærerutdanningane er det krav om minst 110 dagar praksis i løpet av utdanninga. I grunnskulelærerutdanningane ved NTNU skal studentane ha 115 dagar praksis, fordelt med 85 dagar dei første tre åra og 30 dagar dei siste to åra. Dette omfanget er altså i tråd med forskrifta. Likevel tillèt ILU inntil 15 % frávær i praksis – det vil seie at studentane kan vere borte frå praksis i opp til 17 dagar og framleis få bestått praksis. Dermed er det mogleg for studentar å fullføre utdanninga med mindre praksis enn det som er kravet i forskrift. Problemet er adressert i den vidare utviklinga av praksis i GLU.

Den periodiske evalueringa av grunnskulelærerutdanningane i 2021 peikte på at ordninga for FOU-oppgåva i GLU ikkje var i tråd med den gjeldande forskrifta, ettersom FOU-oppgåva ikkje omfatta både skulefag og pedagogikk- og elevkunnskap. Med forskriftsendringa 30.6.2023 fall dette kravet bort, og denne delen av utdanninga er dermed ikkje lenger ei utfordring ut frå krava i forskrifta.

I GLU5-10 har det også vore utfordringar som gjeld kravet om at kandidatane skal beherske norsk munnleg og skriftleg, både bokmål og nynorsk. Så langt har vi ikkje hatt ei ordning for å gi studentane på studieretninga matematikk opplæring i bokmål og nynorsk. Frå studieåret 2023/2024 er dette løyst gjennom eit krav om at studentar som ikkje har norsk som undervisningsfag skal gå gjennom ei opplæring i sidemålet sitt på opp til 12 timar. Opplegget er utvikla av fagseksjonen for norsk og blir gjennomført i 2. studieår.

Langsiktige planar for utvikling av studieporteføljen

Løypemelding om fakultetet sine forventningar til ILU (instituttspesifikk bestilling)

ILU har gått gjennom emneporteføljen i tråd med fakultetet si bestilling i notatet «Prosess og kriterier i vidare arbeid med studieporteføljen ved SU». Gjennomgangen viser mellom anna at det er mogleg å gjenbruke emne på tvers av fag og studieprogram, spesielt i grunnskulelærerutdanningane, og at det er stor variasjon mellom emna når det gjeld undervisningsomfang. Porteføljegjennomgangen er eitt av fleire verkøy som instituttet bruker i den strategiske utviklinga av studieporteføljen for å tilpasse verksemda til strammare økonomiske rammevilkår.

Det grunnleggande prinsippet i studieplanen for grunnskulelærerutdanningane er at kvart undervisningsfag består av eit sett med fagspesifikke emne. Dermed er det til dømes også fagspesifikke emne i vitskapsteori og forskingsmetoder i masterfordjupingane. I 2024 vil instituttet arbeide fram eit emnetilbod i vitskapsteori og metode som nyttar undervisningsressursane på tvers av faga på ein betre måte. Til dette arbeidet set instituttet ned ei arbeidsgruppe som skal levere forslag til eit nytt og redusert metodeemnetilbod i mai 2024.

ILU har bedt fakultetet om å ta ei koordinerande rolle når det gjeld samarbeid mellom ILU og IPL om tilboda i spesialpedagogikk og vil følge fakultetet sine initiativ i dette arbeidet.

I bestillinga si etterspør SU-fakultetet ei evaluering av studieretningsordninga. I ILU sitt leiarmøte 16. januar i år (ref. 2023/248 og 2023/37994) la nestleiar for utdanning fram ei utgreiing om kvoter i masterretningsvalet i grunnskulelærerutdanninga som grunnlag for å vurdere storleiken på kvotene i masterretningsvalet våren 2023. Utgreiinga omfattar eit tilbakeblikk på studentane sine val av masterfordjuping dei føregåande åra, vurdering av den aktuelle kapasiteten i fagseksjonane, vurdering av kompetansebehovet i skulen ut frå tilbakemeldingar frå rektorar i Trondheim kommunen og nasjonale kartleggingar, oversikt over fag- og timefordeling i skulen, studentane sin motivasjon og politiske prioriteringar. I konklusjonen etter diskusjonen i leiarmøtet la instituttleiar vekt på at å kunne velje masterspesialisering ut frå egne interesser er viktig for studentane sin motivasjon og gjennomføringa i utdanninga, i tillegg til at ILU skal oppretthalde mastertilbod i breidda av fag. I kvotefastsettinga har også kapasiteten i fagseksjonane noko å seie. Med denne utgreiinga, handsaminga i leiarmøtet og instituttleiar sin konklusjon i februar 2023 har instituttet evaluert studieretningsordninga i 2023.

Det skjer ei rekkje ulike utviklingsarbeid innanfor grunnskulelærerutdanningane som har som mål å styrke utdanningskvaliteten og skape betre heilskap og samheng mellom dei ulike delane i utdanningane. Utviklingsarbeidet gjeld fleire av områda som fakultetet nemner i den instituttspesifikke bestillinga:

Utviklingsarbeid for å styrke progresjon i praksis og samanhengen mellom praksis og undervisninga på campus, tiltak for å leggje betre til rette for samarbeid med eksterne aktørar om masterprosjekt og innovasjonsretta masteroppgåver og utviklingsarbeid med mål om å gi ein tydelegare progresjon i opplæringa i vitenskapsteori og metode.

Regjeringa har varsla at den nye nasjonale ordninga for karrierevegar i skulen vil komme på plass ved årsskiftet 2024/2025. Fram til då vil ILU ta ei aktiv rolle i utviklingsarbeidet på dei arenaane vi har tilgang til, mellom anna i UHR Lærarutdanning og gjennom høyringsprosessar. Instituttet førebur seg på at vilkåra for vidareutdanningar for lærarar blir endra og at det også på dette området blir strammare økonomiske rammer framover, og vi må vere klare til å utvikle nye tilbod når den nye ordninga kjem i 2025. ILU samarbeider tett med skuleeigarar om etter- og vidareutdanning, mellom anna gjennom dei regionale nettverka i DEKOM. Eit døme på resultat frå dette samarbeidet er at vi tilbyr den erfaringsbaserte masterutdanninga i pedagogikk for lærarar i Kristiansund i 2024. Denne forma for samarbeid om vidareutdanning med kommunar og fylkeskommunar kan bli meir aktuell framover.

Gjennomgang av studieporteføljen – arbeidsmåtar og aktuelle endringar i studieporteføljen i kommande femårsperiode

Endringar frå 2024

ILU gjekk gjennom studieporteføljen i tråd med bestillinga frå fakultetet frå eit administrativt perspektiv. Rapporten frå gjennomgangen blei lagt fram for leiarmøtet 18. september 2023 (sjå møtereftrat i sak 2023/248), revidert etter innspela derfrå og var ferdig 26. september. Etter gjennomgangen gjer instituttet desse endringane i emneporteføljen for å frigjere ressursar i 2024:

- 1) Talet på opne emne blir redusert.
- 2) Talet på emnet til Ekspertar i team blir redusert frå fire til to.

I tillegg blir emneporteføljen knytt til Master i fagdidaktikk (MDID) redusert som følge av at fem av studieretningane blir avvikla i 2024. Dette har instituttet arbeidd med i heile 2023. Det er også eit pågåande arbeid med å innføre ny studieplan i den treårige yrkesfaglærarutdanninga som vil redusere emneporteføljen i 2024.

I 2023 har ILU arbeidd saman med Institutt for musikk om å opprette eit tilbod i instrumentaldidaktikk for utøvande musikarar innan praktisk-pedagogisk utdanning. Hausten 2023 har eit utval lagt fram moglege modellar for dette tilbodet. I skrivande stund arbeider institutta saman med fakulteta for å avgjere om det er grunnlag for å opprette dette tilbodet og om det eventuelt kan skje frå 2024 eller 2025. ILU følgjer opp dette arbeid i innmeldinga om studieplanrevisjonar.

Endringar frå 2025 og seinare

Under følgjer ei liste over moglege endringar i studieporteføljen som ILU arbeider med på lengre sikt. Om og når desse endringane kan bli realiserte er mellom anna avhengig av resultatata av dei politiske prosessane som gjeld lærarutdanningane:

- Samordne emnetilbod i vitenskapsteori og metode: ILU sett ned eit utval som skal foreslå modellar for opplæring i vitenskapsteori og metode i grunnskulelærarutdanningane våren 2024, med sikte på endringar i studieplanen frå 2025.

- Fellesemne i grunnskulelærerutdanningane: ILU undersøker korleis det er mogleg å innføre ex.phil. og eventuelt EiT som fellesemne i grunnskulelærerutdanningane.
- Greie ut om moglegheita for å skrive ut bachelorvitnemål etter 3. studieår av grunnskulelærerutdanninga.
- Større revisjon av studiemodell for MGLU: Med innføring av nye rammeplanar for grunnskulelærerutdanningane kan det vere aktuelt å revurdere studiemodellen som er vald for grunnskulelærerutdanningane ved NTNU.
- Etter- og vidareutdanning: ILU vil lage nye etter- og vidareutdanningstilbod når den nye nasjonale ordninga for kompetanseutvikling i barnehage og skule startar opp.
- Skuleutvikling og utdanningsleiing: ILU deltek i det nystarta tverrfaglege samarbeidet om utdanning innan organisasjon og leiing for oppvekstsektoren ved SU-fakultetet. Resultata frå arbeidet vil påverke om det er grunnlag for å fortsette med dagens masterutdanning i skuleutvikling og utdanningsleiing (MSKOLUT).
- Mat og helse som fag i grunnskulelærerutdanningane: I 2023 har ILU greidd ut om grunnlaget for å tilby mat og helse som fag i grunnskulelærerutdanningane ved NTNU. Rapporten frå arbeidsgruppa viser at det er stor interesse for dette faget blant studentane våre, men vidare utgreiing og eventuelt utvikling av tilbod er førebels lagt på is på grunn av den aktuelle usikkerheita knytt til finansiering av utdanningane og ILU sin tilgang på nødvendige spesialrom.

Planlagde endringar i studieporteføljen frå 2025

ILU planlegg ei større endring i studieporteføljen frå 2025 som krev vedtak i NTNU-styret: Å avvikle den erfaringsbaserte masterutdanninga Master – Lærarspesialist (MLS) frå 2025. Nedlegginga er ei følgje av at den nasjonale satsinga lærarspesialistutdanning blei avvikla i 2021. Dei siste studentane avslutta denne utdanninga våren 2023 og hadde høve til å fortsette på masterutdanninga hausten 2023. Dermed er grunnlaget for masterutdanninga borte. ILU meldte inn i opptaksrammeprosessen hausten 2023 at det ikkje skal vere opptak til MLS i 2024.

Dimensjonering av opptaksrammer på lang sikt

Per i dag er lærarutdanningane styrte av kandidatmåltala som følgjer regjeringa sitt årlege tildelingsbrev til NTNU. Når vi sender inn forslag til opptaksrammer, skal dei vere slik at det er mogleg å nå målet for uteksaminerte kandidatar. Dei siste åra har talet søkarar til lærarutdanningane gått nedover, og det er no fleire av lærarutdanningane som ikkje greier å fylle opptaksramma, utan at vi har høve til å flytte ramma til andre program på NTNU. Dette gjeld særleg den treårige yrkesfaglærarutdanninga og dei praktisk-pedagogiske utdanningane.

I 2023 gjekk også søkinga til grunnskulelærerutdanningane ned, noko som stadfester og forsterkar inntrykket av at interessa for lærarutdanning blant studiesøkarane er fallande. Vi er spente på om nasjonale rekrutteringstiltak og politiske vedtak kan påverke rekrutteringa til lærarutdanningane positivt i åra som kjem, eller om den svake studenttilstrøyminga vil halde fram. Det er i dag mykje som er uavklart om korleis den nasjonale styringa av lærarutdanningane blir framover – vi ventar mellom anna på stortingsmeldinga om profesjonsutdanningane, som skal vere klar våren 2024, nye rammeplanar for lærarutdanningane, ny nasjonal ordning for kompetanseutvikling i barnehagar og skular og fleire avklaringsar når det gjeld finansiering. Alle desse usikkerheitene gjer det utfordrande å vurdere dimensjonering av opptak til lærarutdanningane på lang sikt.

Rekrutteringa til arkivutdanningane har stabilisert seg dei siste åra. I desse utdanningane ser det dermed ut som det ikkje vil vere behov for større endringar framover.